

Leto XVIII. Stev. 155

DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLABOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT BORBA ZA SLOVENIJO

Velik odmev govora predsednika Tita v francoskem tisku

»Le Monde« poudarja v uvodniku realistično stališče Jugoslavije

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 16. junija. — Nedeljski govor predsednika Tita v Pazinu je vzbudil velik odmev v francoski javnosti in političnih krogih. Francoski tisk obširno piše in objavlja najvažnejše dele govora. Vsi francoski listi so v uvodnikih poudarjali pomen besed predsednika Tita na proslavi desetletnice osvoboditve Istre. Citirali so dele govora, ki se nanašajo na najnovejši razvoj odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Pri tem poudarjajo, da zamenjava veleposlanikov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo ne bo spreminila dosedanjih odnosov Jugoslavije in zahodnih držav.

Listi pričbujejo del govora, v katerem je opisano stališče Jugoslavije do Severnoatlantskega pakta. Francoski tisk posebej poudarja jugoslovanske predloge o vzpostavitvi kondominija v Trstu. Velik odmev govora v Pazinu lahko ocenimo tudi po tem, ker temu je včerajšnji »Le Monde« posvetil svoj uvodnik. Pod naslovom »Tito in Malenkov« piše večerajšnji »Le Monde«, da je za razjajanje veleposlanikov dal pobudo Molotov in nadaljuje:

»Ta sprememba v razmerju Kremlja do Jugoslavije je zlasti očitna, če se spomnimo, da Rusija nedvomno ni bila do nobene tuje vlade tako sistematično brutalna, kakor do vlade maršala Tita. Sovjetom ni bilo mar nobeno sredstvo, da bi povzročili padec »renegata«, ki se je drznil odreči poslušnost njihovim direktivam in se nato uprli Stalinovi čisti marksistični leninistični doktrini.« »Le Monde« nadaljuje,

Ameriški general prispel v Beograd

Beograd, 16. junija (Tanjug). Načelnik letalske sanitete ZDA generalmajor Harry G. Armstrong je danes v spremstvu polkovnika Goulda prispel v Beograd, kjer bo ostal do 19. t. m.

Na zemunskem letališču je generala Armstronga v imenu poveljstva jugoslovanskega vojnega letalstva sprejel generalmajor Radoslav Jović, v imenu sanitetne uprave Jugoslovanske ljudske armade pa generalmajorja dr. Djuro Mešterović in dr. Herbert Kraus.

Sprejema se je udeležil tudi letalski poslanik ZDA v Beogradu polkovnik Bergmayer s svojima pomočnikoma, podpolkovnikoma Johnsonom in Slaterjem. Med bivanjem v Beogradu bo general Armstrong obiskal nekaj medicinskih ustanov JLA.

da so jugoslovanski voditelji očitno zadovoljni s sedanjim razvojem, ki pomeni priznanje Moskve, da je prelomila z dosedanjim politiko, ter priznanje »solidnosti Titovega režima«. Ko govori o tistem delu govora predsednika Tita, kjer pravi, da ne veruje besedam, temveč le dejanjem, piše »Le Monde«, da Jugoslavi nimajo nikakršnih iluzij o izpremembi moskovskega stališča in da ne bodo verjeli sovjetski želji po sodelovanju, dokler ne bo končana gospodarska blokada, ki je Jugoslavijo gmotno zelo prizadela, in dokler bo vojaški pritisk sovjetskih satelitov na jugoslovanskih mejah.

»Vse to pa se doslej še ni zgodilo,« piše »Le Monde«. »Incidenti na mejah še nikoli niso bili tako številni kot zdaj in radio jugoslovanskih emigrantov v Rusiji

ni še nikoli tako grmel. Beograjska vlada bo nadaljevala s dosedanjim politikom tesnega sodelovanja z Zahodom, zgraditvijo obrambnega sistema na Balkanu v tesnem sporazumu z Grčijo in Turčijo.«

»Le Monde« nadaljuje, da podobno »realistično stališče« zastopa tudi Winston Churchill, s katerim se je maršal Tito ob svojem obisku v Londonu »mnogo pogovarjal o tem, kako je treba razumeti nove korake Moskve.«

»Le Monde« končuje svoj večerajšnji uvodnik z naslednjimi besedami: »Reagiranje jugoslovanskih voditeljev vsekakor zasluži veliko pozornost, ker prihaja od ljudi, ki so več let delali s Kremljem in ki zato zlasti dobro poznajo mehanizem, metode in namene sovjetske politike.«

M. Vitorović

RAZPRAVA O OSNUTKU STATUTA MESTA BEOGRADA

Občinski odbori zahtevajo razširjenje delovnega področja

Organizacija lokalnih organov oblasti v Beogradu je specifična glede na druga mesta. Beograd ima poleg mestnega odbora tudi 25 občinskih odborov. Organizacija in pristojnost občinskih odborov je zaradi posebnih pogo-

jev različna od občin v okviru okrajev. Opravljajo tudi nekatera dela, ki jih v okrajih izvršujejo okrajni odbori in odbori mestnih občin. Nimajo pa nekaterih pravic, ki jih imajo občinski ljudski odbori v okrajih (razen odborov na kmečkih področjih Beograda).

Stvar je tembolj zamotana, ker se tudi beograjski občinski odbori razlikujejo med seboj po organizaciji in delovnem področju ter po položaju in posebnih pogojih posameznih naselij. V občinah na ožjem mestnem področju imajo dva sveta, v Železniku in Rakovici po tri, v mestni občini Zemun pet, v kmečkih občinah pa svetov nimajo. Tudi pravice teh ljudskih odborov so različne.

Razmerje Mestnega ljudskega odbora do občinskih ljudskih odborov je drugačno, kot je razmerje med okrajnimi odbori in občinskimi odbori. Odnose med okrajji in občinami je uredil republiški zakon, ni pa uredil statusa ljudskih odborov občin v mestnem območju. Vse to so preuprili beograjskemu mestnemu ljudskemu odboru, ki je to uredil z odločbo o ustanovitvi občin.

Osnetek statuta ni precizno formuliral vsega tega sistema pravic in odnosov in ga bodo verjetno še precej spreminjali in dopolnjevali, preden bodo statut dokončno sprejeli. Če upoštevamo zamotanost takšnega sistema or-

Odgovor britanske kraljice na čestitko predsednika Tita

Beograd, 16. jun. — Predsednik republike Josip Broz - Tito je prejel od britanske kraljice Elizabete odgovor na čestitke, ki ji jih je poslal ob rojstnem dnevu. Odgovor se glasi: »Prijetno mi je bilo sprejeti Vaša ljubezniva voščila ob proslavi mojega rojstnega dne in toplo vračam dobre želje, ki ste jih izrazili meni in mojemu narodu.« — (Tanjug)

Stevenson bo obiskal Jugoslavijo

Beograd, 16. junija (Tanjug). Nekdanji predsedniški kandidat demokratske stranke ZDA gosp. Adlai Stevenson bo prišel 22. t. m. v Jugoslavijo na petdnevni obisk. Med bivanjem v Jugoslaviji bo g. Stevenson sprejel predsednik republike maršal Tito. Razen tega se bo g. Stevenson razgovarjal z drugimi visokimi jugoslovanskimi funkcionarji.

Adlai Stevenson je zdaj na potovanju po svetu, da bi spoznal svetovni položaj. V Jugoslavijo bo prišel iz Turčije.

Morala v gospodarstvu

V novem gospodarskem sistemu naj bi bil od vneme in pobude slehernega posameznika ali delovnega kolektiva odvisen tudi njegov delež v razpolaganju s presežkom dela, zlasti pa s potrošnimi gmoatnimi dobrinami. Tako pa ne more biti zmeraj, ker naše proizvajalne sile še niso dovolj razvite, zlasti ker se ne razvijajo enakomerno, pa tudi, ker našega gospodarskega sistema še nismo izpopolnili. Zato že zdaj, razen gospodarskega uspeha podjetja, ko kolektiv ali posameznik dobi pravico, da je na podlagi svoje vneme in pobude v proizvodnji udeležen pri družbenem dohodku, čedalje pogosteje govorimo o tako imenovanem komercialnem uspehu, doseženem s trenutno konjunkturo, monopolnim položajem podjetja itd., ter celo o »administrativnem uspehu«, ko dosežemo za podjetje kakšne ugodnosti z različnimi nepravilnimi intervencijami pri državnih organih, z izigravanjem veljavnih predpisov itd.

Čedalje pogostejši takšni »uspehi« negativno vplivajo na gospodarsko življenje, ker mrtvičijo delovne kolektive in usmerjajo njihovo dejavnost po poti, ki družbi ni koristna. Mnogo bolj škodljivo pa je, da nastopajo kot pobudniki in uresničevalci takih »uspehov« največkrat ljudje iz vrst deklasiranih elementov in propadlih birokratov, ki tako žanjejo lahorke v svojih kolektivih, se izdajajo za velike borce za koristi »našega podjetja« in proti »državni birokraciji« ter razvijajo nekakšne svoje teorije o »novem poslovnom duhu«. Mimogrede rečeno, ta duh ne upošteva niti najnadavnejše poslovne poštenosti kapitalističnega trgovca, kaj šele pravila socialistične morale.

In takšni ljudje se potem trkajo na prvi na sestankih delavskih svetov, se hvalijo, kako so v korist podjetja izigrali kak predpis, mu omogočili, da se je ognilo svojih družbenih obveznosti in zahtevajo zaradi svojih zaslug posebno priznanje in nagrade. Najbolj žalostno pa je, da s svojim zgledom kvarijo ljudi okrog sebe in presenečajo našega delavca, ki v vsem tem vidi žalitev ne le proletarske in socialistične morale, marveč tudi najnavadnejše človeške poštenosti.

Na zasedanju v Centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije so govorili tudi o takšnih primerih, ko so se podjetja kar tepla za človeka, obsojenega zaradi gospodarskega kriminala, za človeka, ki je komaj prišel iz zapora. Menda zato, ker se je izkazal kot »strokovnjak« v gospodarskem kriminalu in ker bo torej sposoben tudi v podjetju omogočiti, da se bo ognilo svojim družbenim obveznostim. Poučen je tudi primer Mestnega ljudskega odbora Ljubljana, katerega

načelnik Gospodarskega oddelka je zdaj zaprt. Dokler so mislili, da krši carinske in devizne predpise izključno v dobro mesta Ljubljane, je užival ta službenec pri malverzacijah vsvo podporo najbolj odgovornih funkcionarjev v Mestnem odboru in celo v Mestnem komiteju. Mislili so pač, da je delal za »naše koristi«. Kakor se pač običajno zgodi, so pozneje ugotovili, da je delal tudi za svoj žep. Seve tedaj so ga tudi moralno obsodili.

In tako se često zgodi, da jame malomeščansko gledanje na stvari izpodrivati široko socialistično zavest o koristi skupnosti, drobni kramarski računi pa komunistična etična načela in proletarsko moralo, slonečo na solidarnosti delavskega razreda, in njegovem boju proti sleherni obliki izkoriščanja, pa čeprav bi eno socialistično podjetje izkoriščalo drugo.

Pri nas je moč javnega mnenja in napredne družbene zavesti zmeraj mnogo pomenila, često pa je bila tudi odločilna. In prav ta zavest v našem političnem življenju, v delu organizacij Socialistične zveze, delavskih svetov in sindikatov naj še bolj postane tisto družbeno sodišče, ki bo o slehernem pojavu izrekli sodbo.

To socialistično zavest nedvomno imamo in jo razvijamo. Ne pride pa zmeraj v pravem trenutku do izraza. Človek bi dejal, da se komunisti in ostali napredni ljudje včasih boje prikazati pravi značaj vseh teh nesocialističnih pojavov in da nasedaajo raznim deklasiranim tipom, ki spretno žonglirajo s pojmi svobodnega trga, zakona ponudbe in povpraševanja in gospodarske pobude, hkrati pa spravljajo v žep mastne zaslužke in nagrade ter korumpirajo slehernega, ki podleže izkušnjam njihovega zgleda. Pri komunistih vidimo tudi nekakšen strah, da jih ne bi razglasili za staromodne, za birokrate, za nasprotnike delavskega samoupravljanja in novega gospodarskega sistema. In često se zgodi, da prav ljudje najbolj dvomljivih moralnih kvalifikacij namerno razglase za birokratsko sleherno zahtevo po doslednem uveljavljanju in spoštovanju gospodarskih predpisov in sploh socialističnih načel v dužbi. Ljudi s takšnimi zahtevami prikazujejo kot »svažarjane našega podjetja«, kot eksponente zveznega ali republiškega centralizma itd., in s takšnimi demagoškimi nastopi se jim posreči potegniti za seboj celo znaten del poštenih ljudi.

Vsak izmed teh protisocialističnih pojavov ni gospodarski kriminal v formalno-pravnem oziru, čeprav so v širšem smislu vsi, ker so naperjeni proti koristim skupnosti in socializma pri nas. Zato moramo boji proti njim prenesti tudi na politično torišče, tako da bomo razgibali javno mnenje in socialistično družbeno zavest proti njim. To nikakor ni lahka politična naloga, kajti včasih se lahko zgodi, da so komunisti in ostali aktivisti Socialistične zveze ali sindikatov izpostavljeni napadu vsega delavskega sveta podjetja ali vplivnih ljudi kakega ljudskega odbora, ki so podlegli partikularističnim težnjam in nesocialističnemu pojmovanju svojih ozkih koristi.

Toda komunisti in ostali člani Socialistične zveze in sindikatov prav zato nosijo častno ime članov svojih organizacij, da svoje članstvo opravičijo v konkretnem političnem boju. Prav tu pa je zdaj potrebna odločna socialistična beseda.

M. Bajec

Gospodarsko sodelovanje med Egiptom in FLRJ

Kairo, 16. junija. Egiptovski zunanji minister dr. Mahmud Favzi je sprejel včeraj dopoldne vodjo jugoslovanske gospodarske delegacije Franca Leskoška skupno z jugoslovanskim poslanikom v Kairu Markom Nikezićem. Fr. Leskošek in Marko Nikezić sta obiskala tudi egiptovskega finančnega ministra Abdel Gellal el Mara.

Razgovori so se nanašali na bližnja pogajanja o gospodarskem sodelovanju med FLRJ in Egiptom.

Vučinić odpotoval v Beograd

Dunaj, 16. junija

Izredni poslanik in polnomočni minister na Dunaju Vučinić je danes odpotoval v Beograd zaradi posvetovanja v državnem tajništvu za zunanje zadeve pred obiskom državnega tajnika Koče Popovića v Avstriji. Dragomir Vučinić bo nekaj dni ostal v Beogradu.

Družine razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov se bodo lahko izselile

Po doslej izraženih željah računajo, da bo prsililo za preselitev 1000—2000 družin

Beograd, 17. junija. — Družine razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov se bodo lahko izselile iz Jugoslavije, če žele v tujini nadaljevati skupno življenje s tistimi družinskimi člani, ki so pred vojno ali med njo ali ob osvoboditvi zapustili domovino. Doslej so naše oblasti izdale taka dovoljenja le izjemoma. Državno tajništvo za notranje zadeve FLRJ je poslalo te dni svojim organom posebno navodilo, s katerim je razglašeno načelno stališče jugoslovanske vlade, da je treba takoj dovoliti širok program emigracije ženam, otrokom in staršem vseh razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov. Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je te ukrepe nedavno že napovedal.

Za razseljene osebe veljajo jugoslovanski vojni ujetniki, ki se po končani vojni niso vrnili v domovino, ali osebe, ki so med vojno ali ob osvoboditvi zapustile domovino. Za ekonomske emigrante veljajo osebe, ki so pred drugo svetovno vojno odšle iz Jugoslavije zaradi težavnih gospodarskih razmer.

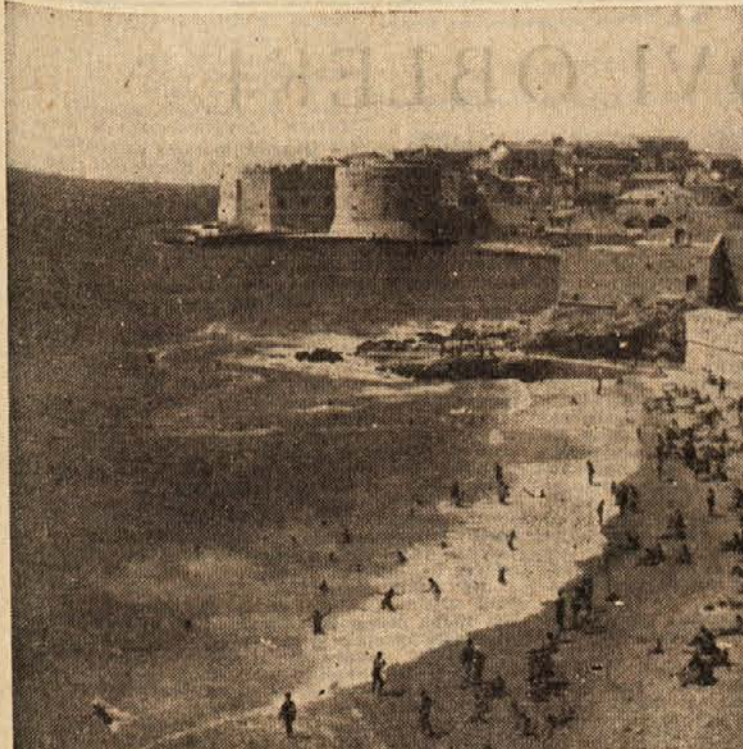
V tej zvezi na pristojnem mestu opozarjajo, da je bila v Ju-

goslaviji po vojni že dvakrat razglašena za razseljene osebe široka amnestija, da bi jim bila omogočena vrnitev v domovino. Po znanim pozivu takratnega ministra za notranje zadeve Aleksandra Rankovića se je nekaj razseljenih oseb, naših državljanov, lani že vrnilo. V poučenih krogih poudarjajo, da je to navodilo še en izraz človekoljubne politike, ki jo jugoslovanska vlada po vojni dosledno uveljavlja do razseljenih oseb, ekonomskih emigrantov in njihovih družin. Z uporabo tega navodila bo v glavnem rešeno vprašanje združitve družin socialne emigracije in razseljenih oseb jugoslovanskih državljanov. Računajo, da bo po doslej izraženih željah prsililo za potovanje iz domovine samo 1000 do 2000 družin.

Za prosilce, ki bodo zaprosili za odhod iz domovine, bo veljal postopek, kakor za državljane, ki potujejo v tujino po privatnih opravkih. Prošnji pa ne bo treba priložiti potrdila, da prosilec ni bil obsojen, kar je sicer potrebno za potovanje iz države. Družine razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov, ki dobe izseljenski

potni list, se bodo lahko po želji vrnile v domovino, kjer bodo še nadalje veljale za jugoslovanske državljane. Navodilo določa, da bodo žene razseljenih oseb in ekonomskih emigrantov avtomatično dobile potni list. Isto velja za neporočene hčere ne glede na starost, in za sinove do 16 let. Za starejše bo potrebno potrdilo, da so zadostili vojaški obveznosti. Roditelji emigrantov, kakor tudi nad 16 let stari sinovi in hčere se ne bodo mogli izseliti, če so zaposleni kot visokokvalificirani strokovnjaki. Otroci ne bodo mogli dobiti dovoljenja, če so poročeni in če imajo svojo družino, razen v primerih, ko gre za podedovanje premoženja. Navodilo tudi določa, da bodo pristojne oblasti posebej obravnavale primere izselitve, ko gre za družine, katerih člani so bili razglašeni za vojne zločince.

Osebe, ki so po osvoboditvi pobegnile iz domovine, ali pa se po zakonitem odhodu v tujino niso hotele vrniti, ne veljajo za razseljene osebe ali ekonomske emigrante. Tudi prošnje njihovih družin bodo pristojne oblasti obravnavale posamezno.

Letoviščarji se v Dubrovniku prav prijetno počutijo

SODBA V OBNOVLJENEM SOLUNSKEM PROCESU

Po 36 letih je Vrhovno sodišče Srbije rehabilitiralo Dimitrijevića in tovariše

Beograd, 17. jun.

Po deset dni trajajoči javni obravnavi na obnovljenem solunskem procesu je bila včeraj popoldne izrečena sodba. Vrhovno sodišče je razveljavilo obsojbo Velikega vojnega sodišča v Solunu z dne 5. junija 1917 in sodbo vojnega sodišča za oficirje v Solunu z dne 23. maja 1917. Vsi v Solunu obsojeni in ustreljeni oficirji bivše srbske vojske so bili po 36 letih rehabilitirani.

Občinstvo je nestrano pričakovalo razglasitev sodbe. Ko je predsednik sodišča Svetolik Lazarević prebral, da so vsi obtoženci oproščeni obtožbe, je radost prešinila obraze polkovnika Lazarića in članov družin obsojenih oficirjev, da je bilo vsaj po 36 letih pravici zadoščeno. Zena ustreljenega majorja Vulovića, ki je od prvega dne prisostvovala ponovni razpravi, ni mogla zadržati solz.

V obrazložitvi sodbe je rečeno, da je Vrhovno sodišče Srbije proučilo vse dokaze in zaslüşalo pričče ter ugotovilo, da v Solunu obtoženi niso hoteli niti nameravali nasilno sprožiti prevrata v deželi, niti niso snovali atentata na takratnega regenta Aleksandra. Na podlagi izpovedb prič se je sodišče prepričalo, da atentata sploh ni bilo. Sodišče je tudi ugotovilo, da je bila organizacija »Združitev ali smrt« nacionalnega značaja in da je bil njen ideal združitve srbstva. Izpovedbe prič v Solunu niso bile verodostojne in razprava je bila nezakonita. Sodišče v Solunu je kršilo osnovna pravila kazenskega postopka, kar je razvidno iz stenografskih zapisov. Obsojbo v Solunu sta izrekla Aleksander in Zivković že pred začetkom procesa. Sodišče se na ponovni obravnavi ni moglo prepričati o kakršnikoli krivdi solunskih obtožencev.

Konec branja sodbe je pozdravili z velikimi aplaudi.

vilo občinstvo z dolgotrajnim plaskanjem. Sivolasli moške, priče dogodkov iz l. 1917, so pristopali k polkovniku Lazariću in mu čestitali k oprostitvi.

Ponovni proces pred Vrhovnim sodiščem Srbije je očito pokazal, zakaj mogotci bivše Jugoslavije niso smeli dovoliti revizije kazenskega postopka proti polkovniku bivše srbske vojske Apisu in to-

Revizija procesa je bila možna samo v zares svobodni deželi. Vrhovno sodišče Srbije je lahko po deset dni trajajoči obravnavi, časovno in prostorno, daleč od solunskih dogodkov, daleč od takratnih političnih spletk, na temelju izpovedb novih prič in novih dokumentov ugotovilo neovrgljivo resnico. Dragutin Apis in njegovi tovariši niso zakrivil

Zagovorniki obtoženih na obnovljenem solunskem procesu

varšem iz leta 1917. Aleksander, Peter Zivković in ostali organizatorji tega procesa so se zavedali, da bi jih vsako objektivno sodišče razglasilo za krivce. Odgovarjati bi morali za velike zločine, ki so jih storili ne le nad Apisom in njegovimi tovariši v Solunu, marveč tudi za vrsto zločinov nad ljudstvom. Na dan bi prišlo na primer, da so organizatorji sodne farse v Solunu in lažne pričče v nagrado za bremenitev Apisa in tovarišev dobili v bivši Jugoslaviji visoke položaje, ministrske stolčke, veleposvestva in denar.

dejanj, zaradi katerih so jih pred vojaškim sodiščem obsodili. Junija 1917 so v jarku pri Solunu po nedolžnem ustrelili tri ljudi. Vrhovno sodišče Srbije je lahko tudi ugotovilo, da obsodba v Solunu ni bila izrečena pred vojaškim sodiščem za oficirje. Ze pred obravnavo sta jo odredila Aleksander in Peter Zivković. Pravična razsoda resda ne bo mogla obuditi od mrtvih nedolžno ustreljenih ljudi. Toda z njih in ostalih obtožencev, izmed katerih je živ samo še upokojeni polkovnik Radoje Lazić, je ljudsko sodišče zbrisalo madež izdajalcev.

DNEVNA KRONIKA

Nova prekoceanska ladja »Romanija« v prometu

Reka, 16. jun. — Ladjedelnica »3. maj« je svečano izročila Jugoslovanski linijski plovidbi najnovejšo prekoceansko ladjo »Romanija«. »Romanija« je zadnja ladja iz prve serije treh plovnih enot tipa »Avala« s 4200 tonami nosilnosti. Nova ladja bo vozila po ekspresni progi Jadran—S severna Evropa. Opremljena je z najmodernejšimi navigacijskimi pripravami.

Ladjedelnica »3. maj« je po vojni zgradila 7 velikih prekoceanskih ladij, eno pa popolnoma obnovila. Skupna nosilnost vseh teh ladij je približno 32.000 ton. Zdaj izdelujejo novo serijo treh prekoceanskih ladij tipa »Triglav«.

V žagubici so zamenjali predsednika občinskega odbora

Zagubica, 16. jun. — Se pred nekaj dnevi je v občinskem ljudskem odboru v Zagubici vladalo mrtvilo. Na treh sejah so govorili o popravilu cest, sklepov pa ni bilo. Tudi mnogo drugih koristnih predlogov so zanemarili. Ostali občinski odbori so večinoma že pobrali vse davke, žagubiški odbor pa ima še danes neplačanih približno dva milijona dinarjev. Odkodnin za škodo, ki jo je povzročila toča in podobno, ne knjižijo, niti ne spravljajo v občinsko blagajno, temveč gre v predsednikov žep. Odborniki so zahtevali izredno sejo. To je bila najživahnejša seja ljudskega odbora v Zagubici. Kritizirali so nedelavnost predsednika in ugotovili, da

je bil zelo malomaren. Nedelavnost celotnega odbora je njegova krivda. Čeprav so ga že prej kritizirali, se za to ni zmenil. Ko se je tega preveč nabralo, so odborniki predsednika zamenjali.

Novi ječmen na banjaluškem trgu

Banja Luka, 16. junija. Davi so prodajali na banjaluškem trgu tudi prvi letošnji ječmen. Bilo ga je malo. Bil je vlažen, zrno pa je čvrsto in polno. Kmetje so ga prodajali po 30 din kg. Pred odkupno postajo ojarne v Brčkom so kmetje dali prodajal mnogo oljne repice, ki je letos izredno dobro obrodila. Letošnji pridelek na hektar nad 1500 kg, ali kakih 400 kg več, kakor v letu 1951, ko je bila letina zelo dobra.

Nezadovoljivo delo ZB v Hercegovini

Mostar, 15. junija. Na posvetovanju predsednikov in tajnikov okrajnih odborov ZB na področju Hercegovine so ugotovili da osnovne organizacije, razen Mostara in delno Stolca, niso znale organizirati dela v skladu z novimi razmerami, marveč še zmeraj delajo šabonsko in čakajo na napotke od zgoraj. Sestanki so bili slabo obiskani, ker so na njih obravnavali same suhoparne in dolgočasne zadeve. Naproti pa prihaja v Mostaru vse delo od spodaj in na sestankih obravnavajo stvari, ki člane zanimajo. Posebno skrb so posvetili vojnim sirotam. Vsi otroci padlih borev ho-

Angleška odškodnina za škodo ob bombardiranju Sušaka pred 13 leti

Beograd, 15. junija (Tanjug). Med britansko in jugoslovansko vlado so se začeli razgovori o poravnavi škode, ki so jo britanski bombniki prizadeli nekaterim jugoslovanskim državljanom v času, ko je bila Jugoslavija še nevtralna, tako ob bombardiranju Reke leta 1940, ko je bilo več bomb vrženih tudi na Sušak. Na Sušaku so sedaj zahtevali odškodnino neposredno od vlade Velike Britanije. Britanska vlada je izjavila, da bo tem zahtevam ugodila.

dijo v šolo in so dobro preskrbljeni. Odbori so organizirali kroške in poskrbeli, da imajo otroci v njih dobre inštruktorje. Predlnica bombaža v Vapoičih je brezplačno oblekla več sto vojnih sirot. Organizacije ZB po drugih krajih pa se ne morejo pohvaliti s tako plodnim delom. Rednih sestankov niso imeli, niti ne vedo, koliko članov imajo. Ponekod so stori- li zelo malo ali nič za zbiranje priložnosti za spominsko knjigo ali kroniko, čeprav se je drugod to delo začelo že pred dvema letoma. Na splošno lahko rečemo, da organizacije ZB še niso našle vsebine dela.

Pisma uredništva

Zanemarjanje razstavljenih dijaških del

Tovariši uredniki!

Naše srednje šole so začele ob koncu šolskega leta prirejati razstave dijaških del, kar je pametno in koristno. Med šolskim letom je pouk večine predmetov, zlasti eksaktnih znanosti, tesno povezan tudi s praktičnim delom dijakov. Dijaki zbirajo različne primerke žive in mrtve narave, skrbje za zbirke učil v kabinetih in jih izpopolnjujejo, se ukvarjajo z risbami, grafikoni in praktičnimi modeli, rišejo in slikajo, skratka, ukvarjajo se z vsemi oblikami koristnega dela, učenci pa opravljajo vse to bodi doma ali v šolskih delavnicah. Tako gre skozi šolske učne kabinete vsako leto na tisoče najrazličnejših predmetov. Predmetni učitelji in učenci jih pregledajo, strokovno preverijo in klasificirajo, da ožji odbor potem izbere najboljše in jih pripravi za letno šolsko razstavo. Takšne razstave so torej lep pregled teoretičnega in praktičnega dela dijakov in učencev posameznih šol, ki nam pokažejo tudi njihove uspehe.

Takšne razstave so seve prirejali pri nas tudi pred vojno in niso torej nič novega. Pač pa sta v njih nova duh in smisel. Novo je tudi to, da spričo pomankanja kupljenih tovarniških učil, za katere je treba dati devize, dijaki in učenci sami izdelujejo učila in cele zbirke, ki bodo po potrebi prišle prav za pouk v prihodnjih letih. Za risbo, skico, grafikono, model ali sliko je potrebno več ur dela v prostem času, doma ali v šolski delavnici.

Takšna razstava pomeni na tisoče plodnih delovnih ur, tudi če ne upoštevamo tisočerihih predmetov, ki so ostali po kabinetih kot manj posrečeni, ali pa zato, ker ni bilo prostora, da bi jih razstavili. Če pomislimo, da so dijaki in učenci preobremenjeni z učnimi predmeti in da razmere, v katerih morajo delati bodisi v šoli ali doma, večidel niso ugodne, vidimo, da pomenijo desetstični delovnih ur velik delovni ustvarjalni prispevek dijakov vsake srednje šole ljudem pa tudi šolskim strokovnjakom, viden samo na takšnih vsakoletnih kolektivnih razstavah.

In prav to je slaba stran teh razstav. Ničče jih ne vidi, ničče se zanje ne zanima. Ob začetku razstave prirede navadno v okviru šole majhno slovesnost. Ravnatelj v navzočnosti dijakov in profesorjev razstavo odpre, pride nekaj staršev, in to je vse. Sledi pričakovanje obiskovalcev, strokovnjakov, kritike, toda dnevi razstave minevajo, kabineti pa so prazni.

Praktično zatiranje slabe zabavne literature

Naša javnost je zadnje čase v tisku in na raznih posvetovanjih izrekla upravičene pripombe k čedalje pogojejšim primerom mladinski namenjene slabe zabavne literature. Kritika nas je vzpodbudila, da smo analizirali zabavni »Crteni magazini«, ki ga izdaja naše podjetje v analizi smo prišli do sklepa, da je bil izbor mnogih stripov v »Crtanem magazinu« res slab. Da kriterij pri izbiri in urejanju pisane besedila ni bil na višini, da je bilo v njem mnogo neznanstvenega in neokusnega. Zato smo na sestanku našega delovnega kolektiva »glasno« sklenili, da je prišel čas, da od razprave o slabih stripih in neokusnih zabavnih sestavkih v »Crtanem magazinu« preidemo k praktičnemu sklepu — da ga ukinitemo v upanju, da bomo tako pripomogli k boju našega javne-

ga mnenja proti slabi zabavni literaturi.

Sklenili smo izdajati »Crteni magazini«, ker smo upali, da bo s pisano in risano vsebino naši mladini nudil zdravo in kulturno razvedrilo v prostem času. Privolili smo v to, da ga izdajamo, ker smo menili in še zdaj menimo, da strip sam po sebi še ne škoduje nujno moralni in estetski vzgoji mladine (to je med drugim pokazala tudi daljša razprava v našem glasilu »Omladina«). Naše želje glede vsebine »Crtega magazina« pa se niso izpolnile.

Zdaj, po ukinitvi »Crtega magazina«, si bomo prizadevali napraviti svojo najvažnejšo publikacijo, časnik »Omladina«, zanimiv, da bomo med drugim mladini nudili tudi res dobro zabavo. Upamo, da nas bodo v našem sklepu, da bi podprli boj naše javnosti proti mladini namenjeni slabi zabavni literaturi, podprle tudi ostale založbe, ki izdajajo razne zabavne publikacije.

Kolektiv novinarsko-založniškega podjetja »Omladina«, Beograd

Ali predpisi niso za vse enaki?

Tovariši uredniki! Vsem nam so znane in še zmeraj čutimo škodljive posledice lanske suše. Vzlic prizadevanju našega državnega vodstva in iz tujine uvoženih velikih količin živil je zadnje čase celo življenjski standard naših delovnih ljudi ogrožen. Da bi ublažili katastrofalne posledice suše za naše gospodarstvo, je predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ izdal uredbno o enotnem mletju pšenice in rži (»Službeni list« št. 60 in dopolnitve št. 63/952).

Ob upoštevanju tega smo kot kontrolni organi na področju blagovnega prometa ukrenili vse potrebno, da bi se lastniki mlinov v našem okraju ravnali po teh predpisih kakor poudarja, pa se je našlo tudi tu nekaj posameznikov, ki se predpisov niso držali. Vskak tak primer smo javili sodniku za prekrške in krivič so bili kaznovani. Okraj Krško v LR Sloveniji meji na naš okraj. Večkrat smo ugotovili, da se mlinarji na področju krškega okraja ne drže predpisov o mletju pšenice in rži. O tem smo z uradnim dopisom št. 1210 z dne 7. aprila t. l. obvestili organe trgovinske inšpekcije krške okraja.

V upanju, da bodo ododetni organi ukrenili vse potrebno, da bi te škodljive pojave preprečili, smo doživeli nasprotno. Te dni so nas z uradnim dopisom št. 5223 z dne 25. junija t. l. med drugim obvestili, da v našem dopisu omenjene naredbe v njihovem okraju niso uporabili in da torej različni in ostali mlini pristo meljejo pšenico in ržo za potrebe kmetov. Kmetje namreč zaradi lanske suše nimajo večjih količin pšenice in zato bi bilo neumestno mlinarjem prepovedovati mletje bele moke za potrebe kmetov.

Po našem mnenju se veljavnost teh predpisov razteza na vse ozemlje FLRJ Krški okraj kmetijsko ni bolj pasiven od samoborskega. Zato ta okraj in njegovi prebivalci ne morejo biti v nobenem oziruzizema. Menimo, da spričo škodljivosti takšnega malomarnega in popustljivega stališča ododetnih organov državne uprave v uveljavljanju nujno potrebnih, čeprav trenutno upravnih ukrepov v gospodarstvu, komentarji niso potrebni. Zato Vas prosim, tovariši uredniki, da moje nismo objavite v rubriki dopisov hralcev.

Samobor, 28. maja 1953.
Ivan Barišić
Trgov inšpektor OKO Samobor

Ob popisu osnovnih sredstev

Pred dobrim tednom se je začel popis osnovnih sredstev državnih gospodarstev podjetij. Priprave nanj so bile zelo obsežne. Republiška in okrajne komisije so se natanko seznanile z zadevnimi navodili, ki jih ni malo, saj obsegajo štiri precej debele brošure. Pred začetkom rednega popisa je bil poskusni popis v železarni Guštanj in v mežiskem rudniku spincina. Nato so odšle komisije dobro oborožene na delo.

Že v prvih dneh popisa so videle komisije, da nekatera podjetja, zlasti manjša, tej tako važni gospodarsko-politični stvari niso posvetila dovolj pozornosti. Njihova podstava so prišla na dan z izgovori, da se niso mogla pripraviti na popis, ker da imajo preveč drugega dela in podobno, čeprav je bila pripravljajna doba (od lanske jeseni) dovolj dolga in čeprav bo popis koristil prvenstveno njim samim — saj jim ne more biti oseceno, kakšna bo amortizacija osnovnih sredstev, ki jim bo določena na osnovi popisa. Mnogokje so zadolžili za popis enega samega človeka-uradnika, ne glede na to, ali bo kos obsežnemu in težavnemu delu. Kakor že rečeno, ne velja to za vsa podjetja od A do Z. Ampak samo za nekatera. V večini podjetij so se zavzeli za popis upravni odbori, ker vedo, da ne gre za birokratsko-administrativno registracijo, ampak za izredno važno gospodarsko-politično stvar. Tako n. pr. je bila Zelezarna Store pripravljena na popis že 10. t. m. — torej že nekaj dni pred začetkom splošnega popisa.

Sicer pa tista podjetja, ki se že od začetka odlikujejo z urejenim knjigovodstvom, niso imela kdove koliko posla s pripravami za popis, saj je vsako knjigovodstvo tako in tako dolžno izkazovati, kakšno je stanje osnovnih sredstev. Poglavitna hiba mnogih podjetij je prav zmeda o knjigovodstvu: kljub predpisom olada tu precejšnja neenotnost, osnovna sredstva so knjižena na dokaj različne načine. S tem v zvezi povzroča podjetjem mnogo težav zmeda v dokazih o lastništvu posameznih osnovnih sredstev. Za pravno ureditev te stvari se vodstva vse doslej niso zanimala, zdaj pa bi jih rada o naglici uredila, če bi bilo mogoče.

Komisije — kakor že rečeno — so odšle na delo dobro pripravljene, vendar pa ne moremo reči, da ne delajo nobenih napak. Nekateri njihovi člani so zabredli v drobnjakarstvo: izgubljajo se v podrobnostih, namesto da bi usmerili delo z gledišča na celoto. Objektivna težava, ob kateri marsikateri član komisije zmagje z glavjo, pa je velika razlika med izračunano vrednostjo opreme (ki se ceni v razmerju z dolarjem 1:300) in med vrednostjo gradbenih storitev. To pa je upravljanje, ki ga komisije ne morejo reševati.

Kljub težavam in obsežnemu delu smemo upati, da bo prvi del popisa (industrija) končan najkasneje do konca avgusta (oficijelni rok je do 20. avgusta). druga faza pa do srede oktobra. Seveda le tedaj, če bodo vsa podjetja te dni dobro izrabila, zavedajoč se, da je popis izredno pomembna gospodarsko-politična akcija, ki bo koristila tako njim kakor vsej naši skupnosti.

Za mednarodni kongres esperan istov bodo izdali več pobikacij

Zagreb, 16. junija. Letos bo prvokrat v naši državi mednarodni kongres esperan istov. Častno pokroviteljstvo je prevzel predsednik Izvršnega sveta Hrvatske dr. Vladimir Bakarić. Kongres, ki bo 30. vr vrsti, bo od 25. julija do 1. avgusta v Zagrebu. Predsednik republike maršal Tito je pred nekaj dnevi sprejel angleškega publicista, stalnega tajnika za mednarodne esperantske kongrese Massona Stattarda in tri predstavnice jugoslovanske esperantske federacije. Član Zveznega izvršnega sveta dr. Rodoljub Colaković pa je sprejel delegacijo beogradskega Esperantskega kluba ter govoril z njo o perečih vprašanjih iz življenja in dela esperantskega gibanja. MLO Zagreb je sklenil preimenoovati eno izmed ulic v ulico dr. Lazarja Zamenhova, avtorja esperanta. Za kongres bo izšlo v esperantu več knjig iz

jugoslovanske književnosti. Esperantsko društvo v Ljubljani pripravlja prvo izdajo Dederove knjige o življenjspu maršala Tita. Angleški publicist Stattard pa jo prevaja iz angleščine v esperanto. V Zagrebu je izšla kongresna knjiga, ki ima na prvih straneh slike, izjave in avtograme naših uglednih političnih in kulturnih delavcev. Do konca aprila se je prijaviilo 1354 delegatov.

Naši železniški strokovnjaki v ZDA

Beograd, 17. junija. Drevi odpotuje šest jugoslovanskih železniških strokovnjakov v ZDA, kjer se bodo seznanili s sistemom dela in tehnološkim procesom na aranziranih železniških postajah.

STARO V NOVI OBLEKI

Navadno je okrog 40 let star. Dovolj star, da si je lahko zapomnil razne politične spretnosti še izpredvojnne dobe in dovolj mlad, da jih lahko koristno uporablja povsod, kjer se mu nudi priložnost za to.

Ze zdavnaj so ga opredelili kot nekaj starega v tem našem novem času, ko si demokracija in birokracija nasprotujeta kot noč in dan. Vrnil se je v delavski svet in odletel ni niti en dan molčal ali miroval. Osamljen je, toda govori za tri. Demokracijo pojmuje napak, vendar pa vse kar govori, predstavlja kot ljudski glas. Sam sebe imenuje »delavska mati«.

Nekedaj dne vstopi v tovarniški oddelek in še med vrati zakliče: »Tovariši, atentat pripravljajo na vas!«
Stroji obstanejo. Molk. Vsi obračajo glave proti njemu. Govotovo se je kaj važnega zgodilo. »Tovariši! V tarini pravilnik niso vnesli vaših pravic do mleka!«
Vsi začutijo olajšanje. Vendarje ni tako strahno. Stroji ponovno zabrne. Morda je kdo vseno pomislil, da jim zares kratijo njihove pravice. Mleko bi gotovo dobili tudi brez tega »atentata«, le da so ga tako bolj občutili kot pelin.

Tu in tam mu kdo pritrjuje Ni čuda: kadar odpre usta, je vsaka njegova beseda vredna tisočaka.

Ko mu dokažejo, da nima prav, da bodo nova stanovanja gradili za tovarniške delavce in za nikogar drugega, da preseče ni le uspeh kolektiva, temveč tudi dejstva, da so se letos železniške tarife pocenile in so tako mnogi kolektivni prihranili tam, kjer niso pričakovali, ga to niti malo ne zmede: »Povem samo svoje mnenje. To pa se v naši državi sme, to je zakon napredka in razvoja.« Če ga še malo podrežate, bo segel v žep po »čopis, v katerem je to z najvišjega foruma potrjeno.

Razpravljajo o novem tarifnem pravilniku. Začne govoriti v imenu svojega oddelka in predlaga izpremembo. V njegovem oddelku naj za delovna mesta določijo namesto 54 do 70 din na uro plače 60 do 65 dinarjev. Ko mu nekdo očita, da bo pri tem prav on imel največ koristi, ker bi sicer dobil le 54 dinarjev, ga to ne užali. Ostane popolnoma miren, niti ne zardi. Začne dokazovati, da so tako sklenili vsi in da bo zato podjetje dobilo več, ker ne bo nihče imel 70 dinarjev kot v drugih podjetjih.

Vedno je pripravljen za »tih pogovor« z ljudmi. Po delu pogosto sedi ob točilni mizi v kavarni.
»Eno turško mojemu tovarišu« naroča. Takle peče kot kat star jezuit.
»To sem že zdavnaj predlagal, toda »oni« ne puste. Borim se, a ne morem sam.« Tisti »oni«, so vsi, ki drugače mislijo kot on. Nikoli ne izgubi upanja, da ne bi našel poslušalcev. Najpogosteje ga vidijo v družbi bivšega blaginjaka sedrednjega podjetja, ki ni mogel opraviti primanjiljaja 40.000 dinarjev.
Veselih opozarja ljudi: »Pazi, ta ni prijatelj.«
Pred volitvami v delavski svet je imel predvolitino vročico.

»Vse, ki se niso izkazali, moramo zamenjati! Naj zdaj še drugi malo vladajo. Zakaj lani niso postavili ventilatorjev v nekatere oddelke. Kdo je temu kriv?« Sledijo imena posameznikov.
On bi seveda znal vse bolje urediti. Ničče ne bi bil nezadovoljen in vse bi bilo lepo. Življenje bi bilo bogato kot v kakšni zahodnoevropski opereti. Zato je proti vsemu in vsakomur. Kritizira čezmerno zapravljanje. Zakaj so tega in tega inženirja nagradili z 10.000 dinarji, ko je vendar bilo vse, kar je storil, njegova dolžnost in je vse izvršil med delovnimi urami. Noče omeniti, da je za inženir pripravljen podjetju okrog milijon dinarjev, od česar je tudi sam od presežka dobil dva tisoč Razburja se tudi zaradi prepaha. Mar ne škoduje ljudem? Če v umivalnici zmanjka tople vode, je to največja nesreča za kolektiv. To je že prava zarota proti delavskim koristim.

Vesah se pritožuje tudi izven tovarne, češ kakšen birokratizem je v podjetju. Posebno, če ina pri kakem vodstvu znanca. Govori umerjeno in prepričljivo. Očitno je, da ga skrbje le koristi kolektiva. Kdor ga poslušaa, se ne more ubraniti vtisu, da pred njim ni navaden človek, temveč del čiste socialistične demokracije.

Na zadnji konferenci kolektiva mu je pa slaba predla. Uresniči se je star pregovor, da ima vsaka pesem svoj konec. Spril se je z delavcem iz oddelka, ki mu ni pritrjeval. Zato je imenoval »rušica kolektiva« in mu napravil pridigo o demokraciji. Delavca pa je to zabolelo, vstal je in rekel: »Govoril o demokraciji, sam pa skrbiš le zato, kje bo pobral kak dinar. Dobil si nagrado za popravilo stroja, nato si pa zahteval še izplačilo nadur. Pred nekaj dnevi si zahteval obrtno dovoljenje. Zdi se, da si se navlekli delavcev.«

Po tem dogodku je veliki »revolucionar« območnik. Pravi, da je zdaj laže ljudem in demokraciji.

I. Sabol

Na mednarodnem bloku

Mednarodni blok je svet za sebe. Obmejne straže, cariniki, miličniki, ki dviga zapornico in desetero oči, ki te motre iz one strani, kjer je slična zapornica, le ljudje v tujih, nenavadnih uniformah. Zdi se, da te oči teh tujcev razgaljajo in te spreminjajo iz mirnega državljan v nekakšnega prazgodovinskega človeka, ki — sam sebi nevaren — vdira nezaheljen v tuj svet.

Toda, proč s to fantazijsko podobo! Na mednarodnem, jugoslovansko-italijanskem bloku Rožna dolina—Gorica smo, Tostran Gorica — onkraj Gorice. Novozgrajeno poslopje carinarnice, moderne bife, restavracijski vrt z belopogravnimi mizami. Spretne natakariče švigajo med njimi, dva miličnika ustrezljivo dvigujeta zapornice, cariniki se smukajo med natovorjenimi kamijoni z italijansko oznako, pregledujejo tovor in slednjič svoj izkušeni, nezaupljivi pogled upirajo še med oči, v bencinski rezervoar...

NEVAJADEN DOGODEK

Današnji dan je začudo lep in sončen in ljudje so spokojni. Pred sosedno zapornico se zbirajo italijanski cariniki, karabinjerji v zelenih oblekah in klobukih, uglajeni gospodje v sivih oblekah in z vranječnimi, naoljenimi lasmi. Iz junijske zasnoposti jih je zdramil nenavaden dogodek: človek z »pratifleksom« fotografira blok, prihajajoče dvolastnike, natakariče... Vsekakor dogodek, vreden »clair« telefonskega sporočila...

Vsekakor zanimiva podrobnost za novinarsko beležnico človeka s fotoaparatom. Toda, resnici na ljubo sporočimo: novinar je ta hip mislil le, da je takale obarvana zapornica dvakrat kri-

Mati na eni, sin ali oče pa na drugi strani obmejnega bloka

vična tedaj, kadar razdvaja ne le narode, temveč tudi sinove in matere, brate in sestre istega naroda. Spomnil se je razgovora z mladim šoferjem, ki ga je pripeljal:

»Matero nimam, umrla je...
»In oče?
»Oče, je dejal dvajsetletni mladenič in se sklonil nad volan.
»Oče je onstran, v Gorici. Ze pet let ga nisem videl.«

Nato je dodal z glasom štiri-desetletnika:

»Ben, pravzaprav tudi očeta nimam... Sicer pa je z vsemi podobno: pol sorodstva tu, pol onkraj. Polovica Gorice je sorodnik polovice goriškega okraja.«

MADRE SLOVENA

Volitve so minule, pa vendar je še vedno čutili zaostreno vzdušje. Posebni »finančni« brigadir iz Rima še vedno vtika svoj nos v vse dele obleke in perila prihajajočih »gorizianov«.

Vsak hip prihajajo na kolesih, obloženih s kočarstami, moški in ženske. To so dvolastniki, ki na jugoslovanski strani obdelujejo svoja polja. In seveda tudi obratno.

Pred blokom se ne zadržujejo, kajti pogledi z onstran meje se lepijo nanje. Le mimogrede spregovore nekaj besed v pozdrav našim. Hitro sedajo na kolesa in hite naprej. Ko so za ovinkom, so gostobesnejši in kaj radi pripovedujejo o življenju v Gorici.

Polje in češnje Jožefe Grozovin so tik ob meji, nasproti jugoslovanskega bloka. Njen mož je menda šofer v Gorici, njen enajstletni sin pa hodi v italijansko šolo. Obirala je češnje in pripovedovala:

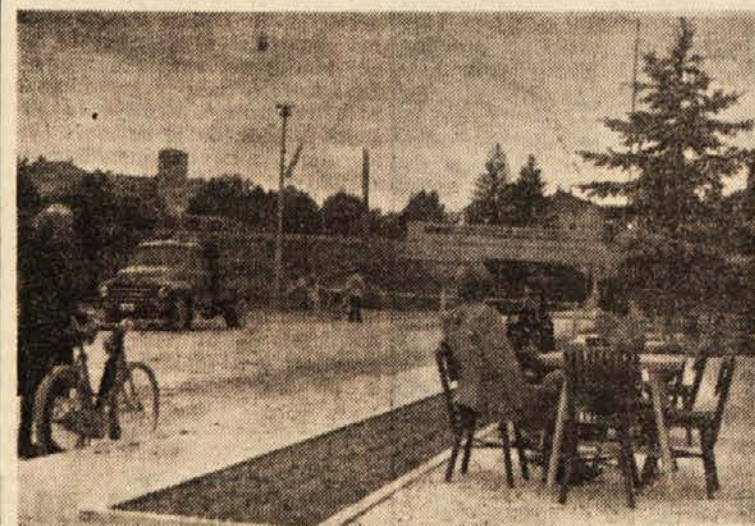
»Dali smo ga v italijansko,« je v zadregi ponovila. »Rekli so mi, da mi bodo potem priznali državljanstvo. Mož je »gorizian«. Sama pa že 20 let živim v Gorici. Pa mi ga kljub temu niso dali.«

Le s težavo in na kratko mi je razodela svojo usodo: sinček Gino se je med italijanskimi otroci komaj znašel. Bil je tujec med

tujci. Tudi profesorji so v njem videli le enega izmed »sciacov«. Na izpitih so mu dali slabo oceno iz italijanshine, da ne bi mogel v višji razred.

»Madre Slovena!« so ugotovili. Slovenska mati ne more naučiti otroka italijanshine...«

»Zaničujemo nas in naše otroke,« je pripovedovala in si brisala solze. »Moj sin je otrok brez bodočnosti. V višje šole ga ne puste. Dala sem ga v sanitetni tečaj. Nosil bo bolnike v reševalni avto in iz njega v bolnico. Za to je dober.«

Pred obmejnimi blokom — cariniki vestno pregledujejo, da ne bi kdo česa pretihotapil

MOTODIRKE MED POLICISTI IN DVOLASTNIKI

Naši dvolastniki včasih doživljajo kaj razburljive stvari. Obloženi s kočarstami hite mimo bloka ali skozi dvolastniške prelaze na svoje njive. V mesto samo jih ne puste.

Po navadi jih že čakajo na italijanski strani bloka policisti z »vespami«, beležijo njihova imena in potem začne svojevrsna motodirka.

Dvolastniki na kolesih, za njimi pa policisti na »vespah«. Vsak ima svojega na muhi. Včasih se pripeti, da zavije kak dvolastnik v ulico, ki ni na njegovi »trasi«. Rad bi namreč obiskal brata, mater ali strica.

Tedaj zabrni »vespa« za njim in dirka se začne. Dvolastnika ustavijo, ga legitimirajo in obrnejo v pravo smer.

Takih pregledov ne delajo na jugoslovanski strani italijanskim dvolastnikom. Tem nihče ne brani, da obiščejo svoja.

Dvolastnik Strukelj, direktor livarne v Solkanu, je pripovedoval, da so italijanski stražarji včasih kar nestrpni. Pred kratkim je šel čez blok in srečal partizanskega soborca, ki živi v Italiji. Vsa vesela sta začela objupati spomine. Nenadoma je zavzenel oster krič stražarja:

»Perce non parlate italiano! Pojasnjevanje ni pomagalo, morala sta se pokoriti in se pogovarjati v italijanskem jeziku.

Sicer pa so na bloku — kakor pripovedujejo šoferji — kaj spokojni in vladni. Ako zamudiš s svojim kamionom le pet minut, moraš čakati vso noč. Policijski inšpektor konča namreč svoj posel že ob šestih popoldne, nato pa se odpelje v Trst.

POSLALI VAS BOMO V AMERIKO

Včasih na bloku doživljajo dramatično svidenje. Pred kratkim je priromal nazaj Jože Ivančič, delavec iz Zgornjega Loga pri Litiji in povedal svojo zgodbo:

Kralj Kambodže obtožen

Kralj Kambodže obtožen

Kambodža, 16. junija. (AFP) Predsednik vlade Kambodže je izjavil, da je kralj Norodon Sihanuka spoznal nestabilnost svojega položaja in bil zato prisiljen zbežati v Tailand. Prebivalstvo obtožuje kralja, da je uveljavljal kompromisno politiko s Francijo in s tem oviral deželo, da ni mogla doseči neodvisnosti. Nato je predsednik vlade izjavil, da bo vlada Kambodže nadaljevala pogajanja s Francijo, vendar bo zahtevala, naj bodo na drugačnih temeljih kot doslej. Poudaril je, da vlada še ni zavzela končne stališča.

Predsednik vlade Kambodže je končno rekel, da je prelomil potovanje v Francijo, kamor bi moral odpotovati 18. junija in da je nadaljevanje pogajanj odvisno od odgovora francoske vlade na novi predlog, ki ga bo sprožila vlada Kambodže.

Strah kapitalističnih držav pred naglo industrializacijo zaostalih držav

Washington, 16. junija. (UP) — Uprava za zajemno varnost je objavila sporočilo posebnega odbora, v katerem so uglasili Američani, ki jih je imenovala uprava z namenom, da bi proučili politiko ZDA, da bi nadzorovale zaostale tuje države. Sporočilo poudarja, da bi bilo treba storiti ukrepe proti tendencam nekaterih nerazvitih držav, da bi iz industrializacije napravile poglavitno žarišče svojih naporov k gospodarskemu napredku.

Po tem sporočilu bi številna nerazvita področja ravnala mnogo bolj pametno, če bi bistveni del kapital-

Japonski parlament obravnava oborožitev

Tokio, 16. junija. (Reuter) Japonski parlament bo začel danes debato o oborožitvi in ameriški vojaški pomoči. Predsednik japonske vlade Jošida se zavzema za postopno oboroževanje Japonske. Obrambno ministrstvo je sestavilo petletni načrt, po katerem se bodo japonske vojaške sile podvojile in štele nad 200.000 mož.

Opozicijske stranke se upirajo oborožitvenemu načrtu. Pričakujejo, da bodo voditelji opozicije zaželi boj proti predsedniku Jošidi in ga obtožili, da ima tajne namene.

Kupna moč delovnih ljudi na Češkoslovaškem⁽²⁾

Pri tem moramo upoštevati, da smo računali najvišje predvojne cene, za sedanje stanje pa povprečne ali celo podpovprečne. To kaže, da je slika kupne moči preproste češkoslovaškega državljanja še bolj žalostna.

To bomo videli še na nekaterih primerih. Denimo, da držji, kar kupi v nekem govoru trdil predsednik republike Zapotocky, češ da je znašala mezda industrijskega delavca za normo v letu 1957 4,89 kron, zdaj pa maksimum za visoko kvalificiranega delavca v teži industriji 27 kron na uro. Površno sliko o tem, kaj je lahko industrijski delavec pred vojno kupil za 4,89 kron in kaj lahko kupi visokokvalificiran delavec za 27 kron zdaj, nam pokaže naslednja tabela:

	Cena v l. 1957 krou	Cena v l. 1953 krou	Potrebno delo v 1957. letu 1 ura = 27 krou	Potrebno delo v 1953. letu 1 ura = 27 krou
kilogram črnega kruha	1	24	12,3 min.	53,3 min.
kilogram masti	8	450	90,8 min.	16,40 ur
kilogram govedine	6	260	75,6 min.	9,37 ur
5 jajc	1	40	12,4 min.	68,8 min
kilogram krompirja	0,20	20	2,4 min.	44,4 min.
tovarniški čevlji	50	1.500	10,15 ur	55,55 ur
narejena obleka	250	12.000	51,4 ur	444,44 ur
moška srajca	29	1.200	6,55 ur	44,44 ur
moške nogavice	1	45	12,2 min.	100 min.

Kakor vidimo z zgornje tabele, sploh ne moremo govoriti o 70% zvišanju kupne moči povprečnega češkega delovnega človeka. Dejstva nedvoumno kažejo, da je kupna moč povprečnega delavca na Češkoslovaškem silno padla. Slika zelo nizke kupne moči in s tem tudi življenjske ravni »mlega človeka« na Češkoslovaškem je še bolj žalostna, če upoštevamo tudi druge činitelje, ki jih moramo upoštevati, če resneje obravnavamo to vprašanje. Predvsem ne smemo pozabljati, da uradna povprečna norma 27 kron na uro, ki smo jo vzeli za začetno osnovo za nekatere primerjave in ocene, obsega in hkrati krije v sebi tudi veliko razliko med plačami privilegirane sloja in širokih množic delavcev. Večina delavcev v praški tovarni »Stalindrade«, »Leninovi« zavodih v Plzni, »Zbrojevki« v Brnu ali v vitkovskih železarnah bi torej

Zadnja poročila

Velike delavske demonstracije v vzhodnem Berlinu

Berlin, 16. jun. (AFP). Danes dopoldne je prišlo do velikih delavskih demonstracij v vzhodnem Berlinu, v katerih je sodelovalo več tisoč delavcev. Demonstranti so zahtevali razveljavljenje odredbe o povečanju norme za 10% ter pozvali delavce vzhodnega Berlina, naj se pridružijo splošni stavki. To so prve demonstracije v vzhodnem Berlinu, odkar so mesto zasedle sovjetske čete. Vzhodnonemška policija ni posredovala.

Velika čistaka v ČSR

Dunaj, 16. jun. Agencija »France Presse« poroča, da na Češkoslovaškem pripravljajo novo čistko. V resoluciji, ki so jo sprejeli na kongresu KP Slovaške, zahtevajo izključitev iz partije in stroge sankcije proti vsem, ki so se izneverili dolžnostim komunistov, ljudstvo pa so pozvali, naj bo budno in naj neusmiljeno preganja »razredne sovražnike«.

Zadnje dni so na Češkoslovaškem na tisoče delavcev izključili iz članstva KP Češkoslovaške, še več pa iz sindikatov. Vsi izključeni delavci so avtomatično izgubili vse socialne pravice kot n. pr. pravico do plačnega dopusta, socialne zdravstvene zaščite, pravico do družinskega dodatka in podobno. V zvezi s temi ukrepi češkoslovaških oblasti govore tudi o številnih aretacijah na Češkoslovaškem.

Kralj Kambodže obtožen

Kambodža, 16. junija. (AFP) Predsednik vlade Kambodže je izjavil, da je kralj Norodon Sihanuka spoznal nestabilnost svojega položaja in bil zato prisiljen zbežati v Tailand. Prebivalstvo obtožuje kralja, da je uveljavljal kompromisno politiko s Francijo in s tem oviral deželo, da ni mogla doseči neodvisnosti. Nato je predsednik vlade izjavil, da bo vlada Kambodže nadaljevala pogajanja s Francijo, vendar bo zahtevala, naj bodo na drugačnih temeljih kot doslej. Poudaril je, da vlada še ni zavzela končne stališča.

Strah kapitalističnih držav pred naglo industrializacijo zaostalih držav

Washington, 16. junija. (UP) — Uprava za zajemno varnost je objavila sporočilo posebnega odbora, v katerem so uglasili Američani, ki jih je imenovala uprava z namenom, da bi proučili politiko ZDA, da bi nadzorovale zaostale tuje države. Sporočilo poudarja, da bi bilo treba storiti ukrepe proti tendencam nekaterih nerazvitih držav, da bi iz industrializacije napravile poglavitno žarišče svojih naporov k gospodarskemu napredku.

Japonski parlament obravnava oborožitev

Tokio, 16. junija. (Reuter) Japonski parlament bo začel danes debato o oborožitvi in ameriški vojaški pomoči. Predsednik japonske vlade Jošida se zavzema za postopno oboroževanje Japonske. Obrambno ministrstvo je sestavilo petletni načrt, po katerem se bodo japonske vojaške sile podvojile in štele nad 200.000 mož.

Smrtna nesreča v Boru

Bor, 15. junija. V soboto se je v Boru smrtno ponesrečil ugledni delavec iz zelo horizonta Anton Brusčič. Bil je šef marljiv v izdelniškem naprednem gibanju v Kanadi, španski bорец, član Sindikata rudarjev in član Komunistične partije od leta 1933. Pokopali so ga danes v njegovem rojstnem kraju na otoku Krku.

Skrito orožje v Trstu

Trst, 16. junija. — V Trstu so med neko steno in hišo v ulici San Giusto po naključju odkrili skrito orožje. Našli so štiri italijanske mitraljeze znamke »Beretta«, dve italijanski vojaški puški, nemško avtomatsko pištolo in 28 šaržerjev po šest nabojev. Po Trstu so se v tej zvezi razširile razne vesti in ljudje ugibajo, čigavo je orožje. Ta primer spominja na lansko afero, ko so v Trstu našli skrito orožje, katerega lastniki so bili italijanski državljani.

Nova vlada v Nepalju

New Delhi, 16. junija. (Tanjun) Deset mesecev trajajoča vladna kriza se je sinoči končala z odločitvijo nepalskega kralja, da poveri mandat za sestavo nove vlade voditelju narodnorepublikanske stranke Matriki Koiralu. Iz nepalske prestolnice Katmandu poročajo, da je Koirala že sestavil vlado ter prisegel. Nova vlada narodnorepublikanske stranke nametava nadaljevati politiko tesnega prijateljstva z Indijo.

Washington sodi, da bi sueško vprašanje lahko rešili le s posredovanjem ZDA

Washington, 16. junija. (UP). Zvedelo se je, da sta se ameriški zunanji minister Dulles in predsednik Eisenhower prepričala, da je mogoče rešiti vprašanje sueškega prekopa le s posredovanjem ZDA. Sodijo, da minister Dulles skrbno pripravlja načrt za rešitev tega vprašanja in si prizadeva pridobiti zanj Churchill na konferenci na Bermudskih otokih. Minister Dulles si prizadeva, da bi področje Sueškega prekopa

vrnilo Egiptu in da bi egiptovske čete zasedle to področje s tem, da britanske tehnične sile obdržijo nekatere utrdbe in vojaška oporišča ob morebitni agresiji. Zunanji minister ZDA si prav tako prizadeva najti formulacijo za definicijo agresije, s katero naj bi območje Sueškega prekopa prešlo v stanje popolne vojne pripravljenosti.

Kolikor je znano, Egipčani sodijo, da bi agresija ostala samo, če bi neposredno ogrožala bližnji vzhod ali Vzhodno sredozemlje. ZDA pa menijo, da bi bila agresija možna tudi v severni Evropi ali v katerem koli drugem delu sveta, kjer bi bila potrebna akcija Atlantskega pakta. Minister Dulles prav tako predvideva, da bo egiptovska vlada zahtevala od ZDA, naj po sklenitvi sporazuma o Suezu pošlje svoje misije za urjenje čet v Egiptu.

Velesajem v Padovi bo oškodoval tržaški velesajem

Trst, 16. junija. — Čeprav se je svoj čas uprava velesajma v Padovi sporazumela z upravo tržaškega velesajma, da bo velesajem v Padovi zaključen nekaj dni pred začetkom velesajma v Trstu, se je sedaj zvedelo, da bo velesajem v Padovi zaprt istega dne, ko bo odprt tržaški, t. j. 28. junija.

Tržaški gospodarstveniki so s to odločitvijo uprave velesajma v Padovi oškodovani, saj bo podaljšanje nedvomno vplivalo na udeležbo tujih razstavljalcev, ki nameravajo razstavljati v obeh mestih. Le-ti ne bodo mogli pravočasno prepeljati svojih izdelkov iz Padove v Trst. Sinoči se je sešel izvršni odbor tržaškega velesajma. Na sestanku so razpravljali o položaju, v katerem se je znašel tržaški velesajem zaradi takšnega zadržanja Padove.

8000 Osiječanov je dalo nad 1500 litrov krvi

Dandanes se bo malokateri zdravnik lotil operacije, če ne bo imel zaloge krvi za bolnika. Kri je potrebna, ne samo človeku, ki jo je izgubil, marveč tudi pri zdravljenju ravnih bolezni. Zavod za transfuzijo krvi v Beogradu je ena izmed ustanov, ki zbira kri, čisto neogibno potrebno za ohranitev življenja. Samo beograjske klinike porabijo vsak dan povprečno 30 litrov krvi, čisto pa jo tudi pošiljajo po državi. V Zavodu so zelo hvaležni prebivalcem Osijeka in okolice, ki so v desetih dneh, ko se je pri njih mudila ekipa ZAVODA, dajali kar 1500 litrov krvi. Ljudi, ki so žrtvovali kri, je bilo kar 8000.

Huda prometna nesreča

Nemila, 16. junija. — Davl ob 7,55 je šofer Mirko Huskič, ki je šofiral kamion z osmimi delavci, hitro postal gonal čez železniško progo pri postaji Nemila v železniškem okraju. Ta čas je postajala Bečov. Kamion je prvovali zgrebenki brozovlak. Šoferju se ni posrečilo ogniti se brozovlaka, ki je kamion prerezal čez pol in ga stlačil. Pod kolesi brozovlaka sta našla smrt delavca Nazif Aščerič in Hasan Menzillovič. Dva delavca sta bila nevarno ranjena, dva druga in šofer pa lahko. Vlak ni bil poškodovan in nobenemu potniku se ni nič zgodilo. Ranjenega delavca so takoj prepeljali v železniško bolnišnico.

Nesrečo je zakrivil šofer, ki so ni zmenil za prometne predpise. Na prelazu ni bilo zaporne pred progo, marveč samo svarilo. Šofer bi bil moral po predpisih kamion pred progo ustaviti in se prepričati, če je prosta.

Delitev zemlje v pančevskem okraju

Pančev, 16. junija. Po temeljnih pripravah na uveljavljanje zakona o zemljiškem skladu in dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam so začeli v pančevskem okraju zemljo so začeli v pančevskem okraju imeti, deliti. Kmetije, ki zemlje niso imele, bodo dobili 15.236 orlov. Da bi to delo pravovčasno opravili, pomagajo okrajni komitati in drugim komitatom po vaseh člani Društva pravnikov ter predstavniki sodišč in javnega tožilstva.

• Glej »Ljudsko pravico-Borbo« od 16. junija.

Prvi odsek proge Ljubljana—Postojna elektrificirajo

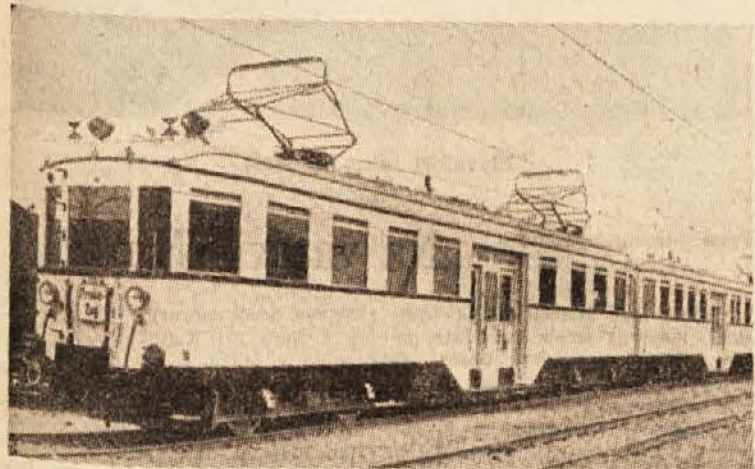
Ze elektrifikacija odseka Postojna—Rakek bo omogočila vsako leto 30 milijonov dinarjev prihranka

Pred kratkim so se začela na odseku železnice od Postojne do Rakeka dela za elektrifikacijo proge. To je prva etapa elektrifikacije celotne proge od Postojne do Ljubljane oziroma Zaloga. Na

okrog 500, so prevzeli kolektivni strojne delavnice in mostne delavnice v Šiški ter tamonjska železniška industrijska šola. Če bo uspelo pravočasno zagotoviti tudi električni material, zlasti kon-

Elektrifikacija celotne proge proti Trstu bo bistveno pospešila in pocenila promet na tej važni prometni žili. Elektrificiran promet nudi velike prednosti pred prometom s parnimi lokomotivami, zlasti na progah z večjimi vzponi, kjer omogoča elektrifikacija lažjo in hitrejšo vožnjo ter večjo propustno moč proge. Električna lokomotiva tudi mnogo bolje izkoristi pogonsko energijo. Parna lokomotiva izkoristi dejansko za vleko povprečno le 4 % energije premoga (če upoštevamo kurjenje lokomotive, postajanje itd.). Če pa vozimo z električno energijo, ki jo pridobimo iz premoga v termoelektrarni, tedaj izkoristi električna lokomotiva okrog 12 % energije premoga. Zato se električna vleka splača tudi tedaj, če imamo na razpolago le električno energijo iz termoelektrarne. Se ugodnejši je račun, če imamo mnogo cenejšo hidroelektrično energijo. Velika prednost je tudi v tem, da vleče električna lokomotiva tudi pri velikih vzponih le z malo zmanjšano brzino.

Stroški za elektrifikacijo so sicer veliki, toda rentabilitetni račun nam kaže, da bo elektrifikacija prometa prinesla samo na progi Rakek—Postojna letni prihranek nad 30 milijonov din. Tako bodo investicijski stroški za ta odsek amortizirani s prihranki že v šestih letih in pol. Nadaljnja elektrifikacija proge do Ljubljane bo zlasti olajšala promet od Borovnice proti Logatcu, kjer zdaj vozijo lokomotive zaradi močnega vzpona le z manjšo obremenitvijo, pri težjih vlakih pa sta potrebni dve lokomotivi.

Vest, ki jo čitate v članku, nam obeta, da bodo čez nekaj let tudi na progi Ljubljana—Postojna drveli takšne električni vlaki, ki bodo izdatno izboljšali naš železniški promet, ki je sedaj še vse breveč polžev in — kar odkrito si priznamo — tudi še dokaj neudoben.

12 km dolgem odseku Postojna—Rakek popravljajo zdaj posteljico proge in urejajo krivine, da bo proga primerno speljana. Kmalu bodo začeli kopati in betonirati temelje in drogove, nakar bodo postavljali armature. Izdelavo drogrov, ki jih bo do Rakeka

taktno žico, bodo progo do Rakeka elektrificirali že letos.

Za električno vleko na tem odseku ne bo treba drugih investicij, ker zadošča električna napajalna postaja v Pivki za promet vse do Planine, zadosten pa je tudi obstoječi park električnih lokomotiv. Zdj namreč električne lokomotive, ki vozijo na progi od državne meje pri Sežani do Postojne, niso v celoti izkoristi tudi obstoječi park električnih lokomotiv. Zdj namreč električne lokomotive, ki vozijo na progi od državne meje pri Sežani do Postojne, niso v celoti izkoristi tudi obstoječi park električnih lokomotiv. Zdj namreč električne lokomotive, ki vozijo na progi od državne meje pri Sežani do Postojne, niso v celoti izkoristi tudi obstoječi park električnih lokomotiv.

Z začetkom del na odseku Postojna—Rakek je prebit led za elektrifikacijo celotne proge do Ljubljane. Druga etapa del bo obsegala odsek od Rakeka do Borovnice (35 km), tretja pa od Borovnice do Ljubljane oziroma do Zaloga (26 km), kjer je transportna in tehnična postaja za tovrstni promet.

V naši državi imamo elektrificirani le dve progi na Primorskem, in sicer progo od državne meje pri Sežani do Postojne in progo od Pivke do Reke (skupaj 106 km). Obe progi sta bili preurejeni za električni promet med italijansko okupacijo. Zdj pa imamo tudi že prve izkušnje pri podobnih delih, saj so bila nedavno dovršena dela za elektrifikacijo proge Reka—Sušak—Pečine v dolžini 7 kilometrov.

Priprave za zasedanje mednarodne elektrotehnične komisije v Opatiji

Zagreb, 15. junija (Tanjug). Za zasedanje mednarodne elektrotehnične komisije (IEC), ki bo v Opatiji od 22. junija do 1. julija letos, se je doslej prijavilo 242 tujih delegatov iz 16 držav, to je okrog 50 delegatov več, kot so prvotno pričakovali. Od Jugoslavije so sodelovali okrog 75 strokovnjakov iz raznih panog elektrogospodarstva.

Po sporočilih organizacijskega odbora jugoslovske komisije (IEC) bo 18. t. m. prispel v Opatijo mednarodni sekretariat osmih članov s sekretarjem. Kmalu bodo začele prihajati v Opatijo prve skupine delegatov, največje število delegatov pa pričakujejo 21. junija.

Po številu delegatov posameznih držav bodo najštevilneje zastopane Anglija (44), Francija (36), Nemčija (31), Italija (22). Veliko število delegatov bo tudi iz ZDA, Holandije, Švedske, Indije, Brazilije, Avstralije in Izraela.

Vest o milijonski dediščini iz Amerike izmišljena

Kaj se lahko zgodi, če gre uredništvo v lovu za senzacijskimi predaleč

Sarajevo, 16. junija. Je bila objavljena vest: »O veliki dediščini iz Amerike«. V kateri je bilo med drugim rečeno: »V »Oslobodjenju« je bilo nedavno objavljeno poročilo o kapetanu Vasi Antončiču, ki je baje dobil iz Amerike bogato dediščino. Ko so poizkušeli to vest preveriti, so ugotovili, da ti podatki ne držijo. In na koncu je bilo rečeno, da bodo oblasti zaradi netočnih podatkov predstavnikom tiska kapetana Antončiča poklicale na odgovor.

Ker dobro poznam ta primer in ker bi rad pripomogel k ugotovitvi, koga bi bilo treba razen Antončiča poklicati na odgovor, da so prišle v javnost nepravilne in netočne vesti, menim, da moram o tem obvestiti javnost. Za kapitanovo izjavo, da bo podedoval pet milijonov dolarjev, sem zvedel od sodelavca »Oslobodjenja« Ibrahim, koji se je z avtomobilom vrnil iz Pazarića, kjer je govoril s kapetanom Antončičem.

Vprašal sem Ibrahim, ali ima Antončič kak dokument o dediščini. Moj sodelavec »Oslobodjenja« me je čestito odgovoril, da ni mogel ničesar povedati, prepričan, da popolnoma drži, kar mi je sporočil, in da podatkov ni treba še preverjati. S takimi neupravljenimi podatki je odšel v uredništvo.

Tako mi je dal general Ilić avtomobil, da bi v Patalicu obiskal kapetana Antončiča in pravočasno preprečil napačno informiranje javnosti. Ko sem po nagli vožnji našel kapetana Antončiča, sem ugotovil, da nima nobenega dokumenta, iz katerega bi bilo videti, ali je dobil dediščino, in da ne ve, ali je bilo govora o kakni oporoki in o dolarjih. Dobil je le nekaj tisoč dinarjev, na jih je poslal nazaj. Tako sem ugotovil, da je sodelavec »Oslobodjenja« površno zbiral podatke. To pravim zato, ker me je kapetan Antončič prosil, pravi pa, da je prosil tudi sodelavca »Oslobodjenja«, naj bi se ničesar ne objavilo, ker še sam ni vedel, kaj bo pravzaprav z njegovo dediščino.

Hito sem se vrnil v uredništvo. Tam je bil članek o kapet. Antončiču že pripravljen. Moral sem vse podrobno pojasniti in dokazati, da ga je treba zadržati, dokler ne bodo podatki preverjeni. Toda vse je bilo zaman. Odgovornim urednik je rekel, da sam odgovarja, tudi če poročilo o milijonski dediščini ne drži. Čitalo sam besedo »milijarde« in je domislil »5 milijonov«. Ni mi slo v glavo kako daleč gre v uredništvu lov za senzacijski Drugi dan je naša javnost zvedela, za »srečnega« kape-

tana milijonarja, uredništvo »Oslobodjenja« pa je doseglo svoj glavni cilj. Ljudje so se za časniki kar trgali.

Še isto uro sem telefoniral uredništvu »Narodne Armije«, kjer so mi rekli, da je tudi »Politika« objavila vest o kapetanu milijonarju. Objavila jo je tudi »Borba« 13. maja. Povzela jo je po sarajevskem »Oslobodjenju«. Dopolnil »Sportac« Vučinić, ki sem ga našel v uredništvu »Oslobodjenja«, je namreč še isto noč obvestil dopisnika »Tanjuga« o tej senzacijski »Oslobodjenja«.

To je zgodba o dediščini pet milijonov dolarjev. Dne 7. junija pa je »Oslobodjenje« poročalo, da so kapetana Antončiča zaradi netočnih podatkov novinarjem poklicali na odgovor. Uredništvo je sramežljivo pripomnilo, da gre pri tem hkrati za njegovo površnost. Zanimivo bi bilo vedeti, kdo bo poklical na odgovornost uredništvo »Oslobodjenja«, ki je zavestno spravilo v javnost netočno vest, samo da bi povečalo naklado.

Mensur Seferović, major, dopisnik »Narodne armije« za sarajevsko področje

POSLEDICE LANSKE SUŠE V NAŠI ZUNANJI TRGOVINI

Po najnovejših podatkih o gibanju naše zunanje trgovine v razdobju januar—april je naš izvoz v teh štirih mesecih močno zaozstal za izvozom v istem razdobju lanskega leta, ker je zaradi izredno slabe lanske letine skoraj docela izostal izvoz kmetijskih pridelkov. Skupna vrednost izvoza je do konca aprila dosegla le 16,41 milijarde din nasproti 31,18 milijarde din v prvih štirih mesecih lanskega leta. To zmanjšanje gre v celoti na račun skrčenega izvoza kmetijskih pridelkov, ki se je zmanjšal za več kakor 12 milijard din (od lanskih 12,74 na 0,59 milijarde din), in pa izvoza proizvodov živilske industrije, ki se je skrčil za 2 milijardi (od lanskih 2,45 na 0,47 milijarde din).

Zaupljivi in hkrati plahi pogled tega ljubkega gozdnega prebivalca, ki ga zimska stiska večkrat prične k človeškim bivališčem, bo pravega lovca prav gotovo spomnil, da lovčevno delo ni le ubijanje, ampak tudi varovanje divjačine.

lahko pridobi in ima. Že imamo in še pridobivamo vsak dan ljudi tako v lovske družine kot v ostale lovske organizacije, predvsem v okrajne lovske zveze, ki so trden temelj in dobro upanje za pot naprej. Obdobje obnih zborov, ki so podali vrsto lovske statistike, je tudi pokazalo, da se je divjaj v splošnem pomnožila, da se končuje torej doba, ko je bilo treba predvsem gojiti; približuje se čas, ko bomo lahko začeli črpati zelenaj preseček. Žal je ob teh dveh ugotovitvah treba dodati, da je v lovske vrstah še veliko članov, ki niso bili, niso in kot kaže tudi ne bodo pravi lovci. Ljudi, ki iščejo v lovu samo korist in ki nimajo občutka za življenja v rari; treba je

tuji dodati, da s premoženjem, ki ga lovec upravljamo, velikokrat slabo gospodarimo in da tudi stavež le marsikje ni tak, kot bi lahko bil in kot bi moral biti. Toda po drugi strani je spet res, da so to spoznale že mnoge okrajne lovske zveze in tudi mnoge lovske družine, ki že sprejemajo sklepe, da bodo odpravile pomanjkljivosti, napake in zlorabe.

LOV LOVCEMI

Kljub temu in najbrž prav zato pa čutimo, da v našem lovu nekaj ni v redu. Čutimo že najmanj leto dni, da bi šli v lovu lahko hitreje naprej, če bi tudi lovstvo ubralo nove, sodobne poti, ki jih odkriva in odpira razvoj socialistične družbe. To je tretja ugotovitev, o kateri se je sicer že dolgo govorilo, ki pa je v zadnjih mesecih dobila jasen in nedvoumen izraz. Občni zbor Okrajne lovske zveze v Ljubljani je poudaril, da v vsem našem družbenem dogajanju čutimo demokratizacijo, le na lovskem področju ne. Lovstvo ne more zaozstajati, korakati mora vzporedno z družbenim življenjem. Postavlja se zahteva: lov lovcemi! Na obnem zboru Lovske zveze Slovenije smo slišali te besede: Pribito dejstvo je, da moramo doseči reorganizacijo in spremembo zakona o lovu in s tem v zvezi globoke spremembe v materialno-gospodarskem pogledu. Življenje in notranji odnosi v lovske organizaciji ne gredo z razvojem naše družbe, smo zaozstali in zastareli, tako v obliki kakor v vsebini. V Zagrebu pa je predsednik Glavne lovske zveze Jugoslavije Boško Siljegović ugo-

Nerazveseljuv rekord

V Evropi je Zagreb na prvem mestu po relativnem številu prometnih nesreč

Brez vsakega posebnega truda smo dosegli poseben rekord, na katerega ne moremo biti niti ponosni, še manj pa smo ga lahko veselili. V Evropi smo med vsemi državami na prvem, na vsem svetu pa na tretjem mestu

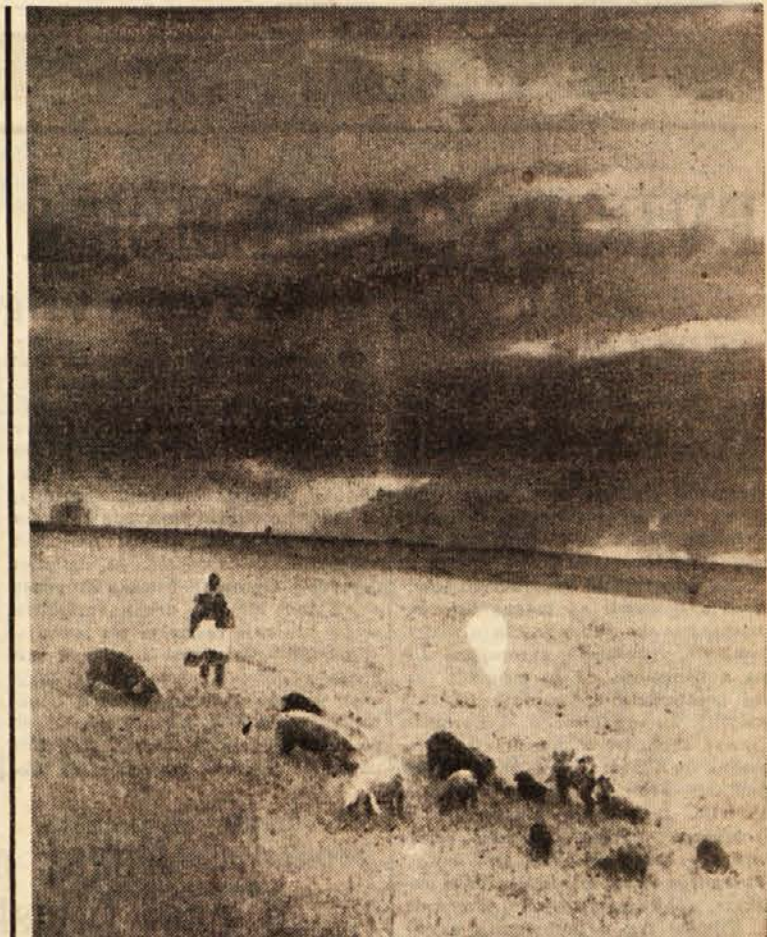
glede smrtnih žrtev pri cestnih prometnih nesrečah na svetu na prvem mestu mesto Melbourne v Avstraliji s 34,6 mrtvih na vsaki 100.000 prebivalcev. Na drugem mestu je Johannesburg v Južni Afriki, kjer odpade

Kadar avtomobilist preveč rad hodi v krčmo po korajžo ali kadar zmaga dirkaška strast nad trezno razsodnostjo, tedaj smo običajno priče takšnim in podobnim razburljivim prizorom, med katerimi žal vse prebogosto ugasne tuči človeško življenje.

glede števila smrtnih nesreč v avtomobilskem cestnem prometu. Ta nerazveseljivi rekord v naši domovini ima prestolnica Hrvatske — Zagreb na vsaki 100.000 prebivalcev. Kako

porazno je to dejstvo, razberemo najlaže iz primerjave s istimi podatki iz nekaj največjih svetovnih mest. Tako prihaja na pr. v Detroitu v Združenih državah Amerike, kjer je stalno v obratu na vsaki 100.000 prebivalcev okrog 45.000 motornih vozil, na vsaki 100.000 prebivalcev pri prometnih nesrečah le po 9,6 smrtnih žrtev. — V prestolnici Anglije Londonu je 6,7, v New Yorku v ZDA 7,03 in v Milanu v Italiji samo 2,2 smrtnih žrtev na 100.000 prebivalcev. Zanimivo pri tem je, da je po uradnih statističnih podatkih v 90 % primerov v Zagrebu vzrok prometnih nesreč krivda ljudi in le v 10 % je kriva tehnična pomanjkljivost vozil ter druge napake. Mnogoštevilne razprave med strokovnjaki in laiki so skušale najti učinkovitejši način preprečevanja ali vsaj omejevanja smrtnih prometnih nesreč na naših cestah. Večinoma so izzvenele v soglasju, da je v ta namen nujno treba ustvariti posebno organizacijo, ki bi zajela splošno prometno-vzgojno dejavnost vseh koristnikov naših cest in drugih cestno-prometnih objektov. Vse te povzročevalce tako pogostih nesreč in smrtnih žrtev bo treba trdo vzgajati v pravilni uporabi prometnih žil in sredstev ter jih obnem odlično pritegniti v aktivno borbo za preprečevanje prometnih nesreč. Take organizacije in društva že imajo v mnogih svetovnih mestih z razvitejšim cestnim motoriziranim prometom, tako na pr. »Združenje za preprečevanje prometnih nesreč« v Londonu, organizacija »Varnost v javnem prometu« v Zahodni Nemčiji itd., in je njihovo dosedanje delovanje pokazalo vidne in pozitivne uspehe. V. V.

Poznospomladanska nevihta se grozeče pelje nad idilični pašnik, da se bodo živali in pastirica zdaj zdaj boječe stisnili skupaj

NOV LOVSKI ZAKON PRIPRAVLJAJO

Lovstvo naj ubere sodobnejšo pot

S skupščino Glavne lovske zveze, ki je bila preteklo nedeljo v Zagrebu — 14 dni po obnem zboru Lovske zveze Slovenije, so se končali letošnji občni zbori lovske organizacije. Občni zbori so pokazali, da je zrastle in da še vedno raste med lovci vrsta ljudi, ki se požrtvovalno, resno in tudi uspešno prizadevajo, da bi dobil lov v naših razmerah vrednost, ki jo kot gospodarska panoga in kot šport

lovil: zaradi mnogih zaostalih odnosov v lovu postaja nujna splošna reorganizacija tako z gospodarsko-športnega gledišča kot z gledišča notranjih odnosov in lovske organizacije.

RAZPRAVE O REORGANIZACIJI LOVSTVA

Zato ni čudno, če se v lovske organizacije poleg vprašanj, ki jih dnevno porajata lovišča in lovska družina, govori in razpravlja vedno več o reorganizaciji lovskega, o novem lovskega zakonu, o loviščih, o zakupnini, o stroških za lov, o lovskega čuvajih in podobno. Te debate bodo nedvomno razjasnile mnoge pojme o lovu, okrepile lovske družine in oblikovale bodoče podobe našega lovskega. Drugače so sicer ti razgovori v Vojski, kjer je lanko leto dobila samo od izvoženih zajcev 53 milijonov dinarjev, drugačini nekje okrog Dravograd, kjer pride na enega lovca letno komaj en sam zajec, drugačini spet v Srbiji, kjer je bil doslej celoten okraj eno samo lovišče kot nekje v okolici Ljubljane, kjer je velikokrat za dober hektar lovišča trda borba. Toda povsod gre za ista načela, ki naj jih bodošnji zvezni lovskega zakon uzakoni. Ta načela so predvsem naslednja: Bodoča lovišča naj bodo ustvarjena po lovske gospodarskih vidikih in naj bodo velika od 2000 do 7000 hektarjev; lovišča naj s posebno pogodbo vzamejo v zakup in upravljajo lovske družine; vsi člani lovske družine naj obvezno opravljajo lovskega izpit; zakupnina naj se določi po vrednosti lovišča; iz zakupnine naj

se ustvarijo lovske skladi, ki naj bodo namenjeni za razvoj lovskega splošno, za čuvajsko službo in za poravnava lovskega škoda; lovska družina in okrajna lovska zveza naj dobijo večjo samostojnost; lovstvo naj v sodelovanju z državo vodijo Sveti za lovstvo; lovstvo naj se kot samostojna panoga osamosvoji itd.

Pred novimi upravnimi odbori lovskega organizacij je odgovorna naloga: sodelovanje pri izdelavi novega lovskega zakona. Nobemega dvoma namreč ni, da bo ljudska država, ki bo nov lovskega zakon izdala, upoštevala vse pozitivne pobude, ki bodo prišle iz lovske vrste. Gotovo je, da sodelovanje lovcem lahko zelo pospeši oblikovanje in sprejem novega lovskega zakona. Ob takim sodelovanju se nudi upravnim odborom okrajnih lovskega zvez in upravnim odborom lovskega družin priložnost, da temeljito analizirajo lovstvo na svojih področjih, da odpravijo vse pomanjkljivosti, ki so se pokazale glede velikosti lovišč, v delu lovskega družin, pri določitvi zakupnine, ki je bila doslej samo formalna, pri ureditvi lovskega čuvajne službe, pri gospodarskem in zdravstvenem nadzoru, pri sodelovanju z divjadjo. Vse to so naloge, ki se sem pa tja zelo zelo lahke, ki pa so velikokrat težko rešljive. Lovske organizacije preživljajo torej dolgo, ki lahko prinese našemu lovu relativno ustaljenost, ko lahko razsodimo in okrepimo lovske vrste, ko lahko ustvarimo pogoje, da bo lovskega šport lepši, pogoje, v katerih bo lovstvo dalo skupnosti to, kar ji je dolžno dati. C. Kranjc

KULTURNI OBLJAZORNIK

EVROPSKA FILMSKA SKUPNOST

in naša kinematografija

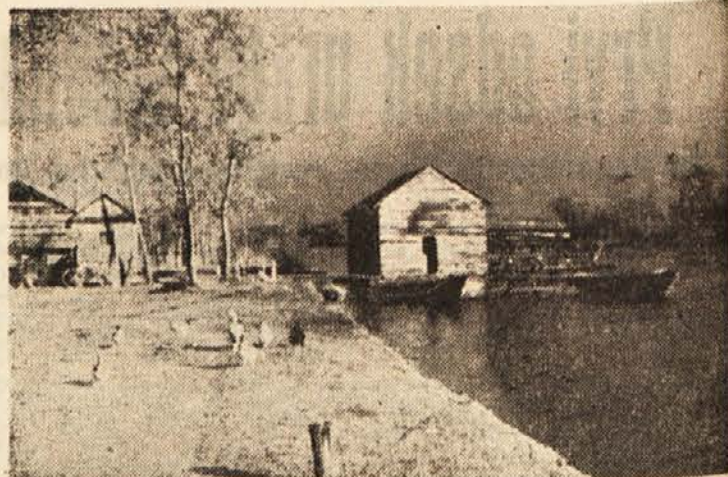
Tovariš urednik! Te dni je bil v Franciji prvi kongres evropskega združenja tehnikov filma in televizije, na katerem sem kot opazovalec zastopal našo kinematografijo...

prav tako zainteresirana kot mi. Pravi ni bolje ni bilo s televizijo nekaterih držav, ki so bile pripravljene odkupiti nekaj naših dokumentarnih filmov...

zdi - da bi mogla tudi naša država najti svoje mesto v taki skupnosti. Delegati prvega kongresa te organizacije so sestavili komisijo iz strokovnjakov vseh filmskih panog...

Rapsodija otožnosti

Lisztu, Chopinu in Mozartu se je prejšnji teden priključil še Gershwin z »Rapsodijo otožnosti«. Tako se je naša zbirka biografij o znamenitih muzikantih spet povečala...

Plavajoči mlin na Muri

»Na valovih Mure«

Slabih šest kilometrov od Ljutomer, lučaj od mosta čez Muro, nasproti Mute, je naselje Gornja Bistrica ob robu reke. Počas se sučejo težka lesena kolesa dveh plavajočih mlinov, Vuškovega in Brodarjevega...

snetkov bodo napravili tudi v Hotelu in v Kotu pri Kapci. Naloga torej res ne bo lahka, četudi je film predviden za dolžino le nekaj čez tisoč metrov...

Nekaj podatkov o naši filmski proizvodnji

Filmski trg v posameznih evropskih državah je precejšen, da bi mogli zagotoviti potrebne pogoje za materialni obstoj filma, (tako je tudi pri nas), carine in druge ovire pa so prevelike...

Odkar se je začela razprava o vprašanju naše kinematografije, pogosto slišimo in beremo različna mnenja o tem, ali je domači film rentabilen, ali dobi filmsko podjetje vstopnine vsaj približno toliko denarja...

stroški zanje skoraj vedno manjši od skupnih dohodkov od vstopnine. Ko že govorimo o domačih filmih, naj navedemo nekaj podatkov o tem, kako je z njimi v Srbiji. Do nedavnega je srbsko podjetje za razdeljevanje filmov samo prikazovalo filme podjetja »Avale«...

Toda prav ti maloštevilni prizori so dvignili »Rapsodijo otožnosti« nad ostale tovrstne izdelke. Ta dvig ni izdaten, kaže pa pot, po kateri bi se dalo izboljšati sedanje stanje...

Naša kinematografija se doslej še ni dobro uveljavila v tujini, prodala ni niti tistih filmov, ki so bili vredni, da bi prišli na druga tržišča (to so priznali tudi tuji strokovnjaki) predvsem zaradi tega, ker nismo imeli trdne komercialne opore v svetu...

V srbskem podjetju za razdeljevanje filmov pravijo, da prisloje le redkokateri domači film dohodke, ki lahko krijejo vse stroške. Največkrat pri tem pomagajo tuji filmi, ker so

Iz ameriškega filma »Pavla«, ki bo kmalu na sporedu v ljubljanskih kinematografih

Domače filmske vesti

Študenti Akademije za dramsko in filmsko umetnost na obisku v Grčiji

Študenti Akademije za dramsko in filmsko umetnost iz Beograda so te dni odpotovali v Grčijo na povabilo Šole za filmsko umetnost v Atenah...

Ustanovljena je Zvezna komisija za pregled filmov

Odbor za prosveto Zveznega izravnega sveta je na podlagi člena Uredbe o pregledu filmov za javno prikazovanje imenoval člane Zvezne komisije za pregled filmov...

Naš predstavnik na festivalu v Berlinu

Naš predstavnik Dejan Obradović, direktor podjetja »Avala film«, bo prisostvoval tretjemu mednarodnemu filmskemu festivalu v Berlinu, ki bo v dneh od 18. do 28. junija...

Dokončan je film »Potepuška ladja«

V teh dneh so dokončali snemanje novega dokumentarnega filma »Potepuška ladja«. Film so snemali

Filmske novice iz tujine

Walt Disney je bil odlikovan s francosko Legijo časti. Odlikovanje so mu izročili na letošnjem Mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu...

Nov film o katastrofi ladje »Titanic« so posneli v ZDA. To je film o hudi nesreči na morju, ki se je prišlo 14. aprila 1912, ko se je velika ledeno goro v Severnem Atlantiku...

PHILIPPS OPPENHEIM

VELIKA PREVARA

»Svobodneje bom dihal, ko se boste tam varno nastanili,« je rekel njegov sobesednik. »Vas, kot gospoda Everarda Domineya čakajo v Dominey Hallu in v Londonu zanimivi dogodki. Ali ste trdno prepričani, da temeljito razumete svoj položaj v svoji hiši? ... Mislim na vaše domače razmere.«

Nekaj časa sta molčala. Potem se je Seaman sklonil čez mizo. Oči so se mu zožile, toda sijale so ko jeklo. Zobje so mu bolj štrleli iz ust kakor običajno. »To bi bili morali spraviti iz njega,« je dejal. »Vaša dolžnost ni gojiti plemenita čustva. Vi ste srce in dušo posvetili veliki stvari. Ta hip vam ne morem povedati, kaj vse lahko pomenite za nas, ko se bodo začeli veliki dogodki, če boste lahko še zmeraj igrali svojo vlogo v tej deželi kot Everard Dominey iz Dominey Halla. Zelo dobro vem, da je čut osebne časti med pruskimi aristokraciji na vsem svetu najbolj razvit, vendar pa ni niti enega človeka vašega družbenega položaja, ki ne bi bil pripravljen zlagati se ali potegniti človeka za nos za blaginjo domovine. Tudi vi morate biti tak, kakršni so vaši tovariši. Naj ponovim: tista zadeva v zvezi s Ternilhofom ni vaša edina naloga, zaradi katere je vaša preveitev v Everarda Domineya za nas tako važna. Vaša glavna naloga pride pozneje. ... Toda dovolj sva govorila o tem. Vem, da me razumete. Postala sva preveč resna. Kako nameravate preživeti ta večer do enajstih? Spomnite se, gospod Dominey, da nekoč tam v Angliji niste živeli ko menih. Morate se zabavati. Zakaj ne zahajate v kako zabavišče?«

»Moja glava je polna drugih reči,« je pripomnil Dominey. »Ce je tako, pa pojdite z menoj v Holborn,« je predlagal možic. »To vas bo razvedrilo. Ločiva se na pragu in vi boste sedeli v ozadju dvorane neopazeni. Slišali boste dolgočasen govor svojega prijatelja. Poslušali ga boste, kako skuša opozoriti Angleže na nevarnost, ki jim preti od grabežljivega in lakomnega nemškega naroda. Kaj pravite na to?«

»Grem,« je odgovoril Dominey brez posebnega navdušenja. »Vsekakor bo to zanimivejše kakor sedeti v zabavišču. Nisem trdno prepričan, Seaman, da ne bo najtežavnejši del moje naloge tu prav dolžnost, zabavati se, čeprav me to nič kaj ne mika.«

Njegov sobesednik je lahno, toda nestrpno udaril s pestjo po mizi. »Saj ste vendar mladi!« je vzkliknil. »Vi ste kakor vsi mi ostali, življenje imate v svojih rokah. Nikar več ne mislite na žalostne dogodke iz minulosti. Otrsite se spominov nanje. Nič človeka tako ne potare kakor mračne misli. Toda naj bo dovolj o tem. Dostojanstvo in razigranost lahko hodita skupaj. Glejte, jaz na primer sem bil filozof še malo prej, preden sem postal strokovnjak za propagando. Smejete se? S tem sem že nekaj dosegel. Zdaj najameva taksi do Holborna in pokažem vam nekaj res smešnega.«

Od vseposod

Ljudska knjižnica »Svobode« v Rogški Slatini je ena najbolj obiskanih knjižnic...

Rogaška Slatina je polna gostov iz vseh delov naše države. Je lepo urejena, za kar skrbi uprava zdravilišča.

V soboto in nedeljo bo gostovalo v Rogški Slatini delavsko pevsko društvo »Svoboda« (bivši Slavček) iz Trbovelj.

V partizanski vasi Studence pri Medvodah je v soboto zvečer zasvetila elektrika.

V petek so bili v Ribnici izpitni hišne PLZ, ki jih je opravilo 55 učencev in s tem zaključilo tečaj.

Se mlado prosvetno društvo »Svoboda« mesto iz Kočevja je pridobil pretekli teden v Ribnici svoj pevski koncert.

V Ozeljani, majhni vipski vasi, je bil v nedeljo svečano odprt spomenik padlim borcem v NOV.

V Novi Gorici izhaja tednik »Primorske novice«, ki ga Primorci radi berejo, ker prinaša lokalne novice in obravnava lokalno problematiko.

Društvo prijateljev mladine v Novem mestu je v soboto in nedeljo pridobile delovni mater Bršljina in okolice.

Za spomenik NOB, ki jih pripravljajo v Novem mestu, je doslej zbranih pri približno 200.000 dinarjev.

Delovni kolektiv Tovarne usnja v Slovenem Gradcu dobro gospodari in dela tudi poizkuse za izvoz.

Nedavno sprejet desetletni načrt za razvoj turizma v Slovenskih Konjelah in bližnji okolici predvideva 10 milijonov investicij.

Ljudski odbor Mestne občine v Konjelah bo vsa sredstva, ki se v proračunu za letošnje leto namenjena popravilu občinskih cest, dal okolišnim vasiem za razna manjša popravila cest in mostov.

Ob zaključku šolskega leta so učenci osnovne šole v Konjelah pridobili krajšo akademijo.

V vinogradih v okolici Konjelah je traja začelo poganjati; vendar pa mu sedanje deževno vreme spet škoduje.

Zadnja leta je raslo v okolici Slovenskih Konjelah precej novih stanovanjskih hiš; zdaj so jih največ obrtniki, manj pa delavci in nameščenci.

V Trboveljah je gledališče »Svobode« uprizorilo v soboto peto opereto »Studentje snos«, katere avtorja sta Metka in Danilo Bučar.

Ob zaključku šolskega leta so učenci osnovne šole v Konjelah pridobili krajšo akademijo.

V vinogradih v okolici Konjelah je traja začelo poganjati; vendar pa mu sedanje deževno vreme spet škoduje.

Zadnja leta je raslo v okolici Slovenskih Konjelah precej novih stanovanjskih hiš; zdaj so jih največ obrtniki, manj pa delavci in nameščenci.

V Trboveljah je gledališče »Svobode« uprizorilo v soboto peto opereto »Studentje snos«.

Ob zaključku šolskega leta so učenci osnovne šole v Konjelah pridobili krajšo akademijo.

V vinogradih v okolici Konjelah je traja začelo poganjati; vendar pa mu sedanje deževno vreme spet škoduje.

IZ NAŠIH KRAJEV

Viničar zahteva pravilno rešitev viničarskih odnosov

V okraju Maribor-okolica zaključujejo volitve v vaške in občinske organizacije SZDL. Člani SZDL v Slivnici so volili 100-odstotno, saj jih je bilo na zboru nad 400.

Razprave na občnih zborih so bile povečini gospodarskega značaja (elektrifikacija, davki itd.). Posebno živahno so razpravljali v Slovenskih goricah o zakonu o

zemljiškem skladu in ureditvi viničarskih odnosov. Prizadeti kmetje v Jakobskem dolu so na občinskih volitvah povedali, da niso za to, da bi komisija sama določevala, katere parcele bodo odkupljene; pač pa želijo, da bi lahko oddali tisto zemljo, ki jo najlažje pogrešajo (seveda najslabšo).

V Voličini in v ptujskem okraju so se začeli preseljevati kmetje, ki imajo viničarije. Tako se je odselila kmečka hči Neža Kranjc v viničarijo Ločki vrh, okraj Ptuj.

Zvezna taborniška šola

Taborniške organizacije v posameznih ljudskih republikah Jugoslavije so se posebno v letošnjem letu močno razvile.

Te dni je pod Psnjem v Slavoniji 12 km od Nove Gradiške taborniška gozdna šola, ki ima namen usposobiti mladi vodniški kader.

Spominski album za ameriške podmladkarje Rdečega križa

Podmladkarji Rdečega križa v slovenjegraškem okraju so se letos razbujali. Mnogi šolski odbori Podmladka so izdelali lične in praktične igrače za otce, ki so na letovanju v Savudriji.

'Emajlirka' gradi poslopje delavskega upravljanja

Celje, dne 15. junija. Delavski svet Tovarne emajlirane posode je že večkrat razpravljal o pomankljivostih higiensko tehničnih naprav v tovarniških obratih.

Slavnosti so se začele že v nedeljo s skupinskimi izleti na planine v okolici Tržiča in plezalnimi vzponi v ostenje Storžiča.

Tovarna meril v Slovenem Gradcu izvaža tretjino svojih proizvodov

Delovni kolektiv Tovarne meril v Slovenem Gradcu se v zadnjem času vedno bolj uveljavlja na tujih tržiščih, zlasti v Angliji.

Trideset let ruške 'Svobode'

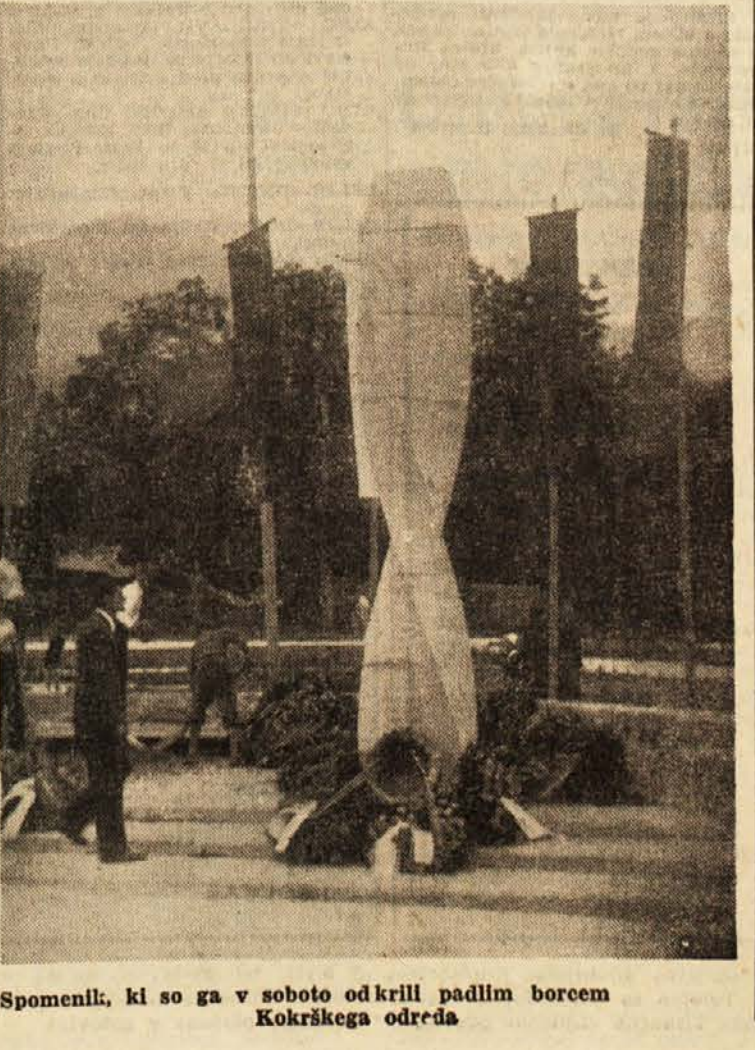
Pred sto leti sta bili v Rušah dve fužini, papirnica in oljarnica. Ruše so se razširile, ko so zgradili elektrarno na Fali ter tovarno dušika in umetnih gnojil.

Elektroplavž v Železarni šore bo začel obratovati septembra

V veliki gradbeni objekt električnega plavža v Železarni Šore, ki ga je gradilo gradbeno podjetje »Beton«, domači strokovnjaki Železarne skupno in s pomočjo »Hidromontaže« že montirajo plavž.

Naši vajenci — naša bodočnost

Vajenski dom v Kranju je bil ustanovljen septembra 1952. Prijazni upravnik doma tov. Slavko Malgaj, predavatelj v Vajenski šoli, mi je v živahnem pogovoru omenil, da stanuje sedaj v domu 76 vajenc, ki obiskujejo trgovsko šolo, in 35 vajencev raznih strok.

Spomenik, ki so ga v soboto odkrili padlim borcem Kokrškega odreda

Te dni proslavlja planinsko društvo v Tržiču petinštiridesetletnico

Slavnosti so se začele že v nedeljo s skupinskimi izleti na planine v okolici Tržiča in plezalnimi vzponi v ostenje Storžiča.

Kofcah in prevzeli koč na Zelenici. Društvo vodi predsednik tovarniški Pavel Globočnik.

Dom pod Storžičem (1500 m)

štvo samo, so ustanovili planinsko združbo in leta 1927 je bil dom na Kofcah odprt.

Prvi prispevki za kulturni dom v Novi Gorici

Na obvestilo, ki so ga objavili naši časopisi, da poseben odbor zbira sredstva za gradnjo kulturnega doma in tiskarne za Slovensko Primorje v Novi Gorici, so mnoge ustanove pa tudi posamezniki odzvali.

trajalo do 21. junija. Vsak dan izpopolnjujejo prireditve, predavanja slavnostne seje, komemoracije za padlimi planinci, slovenosti pa bodo zaključili s planinskim dnevom pod Storžičem.

Naši vajenci — naša bodočnost

Vajenski dom v Kranju je bil ustanovljen septembra 1952. Prijazni upravnik doma tov. Slavko Malgaj, predavatelj v Vajenski šoli, mi je v živahnem pogovoru omenil, da stanuje sedaj v domu 76 vajenc, ki obiskujejo trgovsko šolo, in 35 vajencev raznih strok.

Dom potrebuje večjo štališnico. Staro, obrabljeno pohištvo v učilnicah je treba zamenjati z novim.

Skrb za vojne sirote jim je deveta brigada

V nedeljo je bil v restorih sejne dvorane OLO redni letni občni zbor Zveze borcev novomeškega okraja.

ra, kar kaže na malomarnost v nekaterih organizacijah. Tako brezbriznost pa se pojavlja tudi v delu slabih organizacij, ki jim je živa skrb za otroke padlih borcev v praksi deveta brigada.

Dom pod Storžičem (1500 m)

štvo samo, so ustanovili planinsko združbo in leta 1927 je bil dom na Kofcah odprt. Zaradi visokih stroškov gradnje in zaradi združbe so bile v društvu precejšnje razprtije, ki pa so se poleg šele leta 1935, ko so združbo likvidirali. Takratni predsednik je še zdaj eden izmed najbolj delavnih članov.

Letos bodo v juliju in avgustu na Frati, Dolenjskih in Smarjških Toplicah kolonije za otroke padlih borcev. Delegati so razpravljali med ostalim tudi o zlorabah invalidnin, o kreditih za obnovo, o zbiranju gradiva za Dolenjski muzej, ki bo letos v jeseni odprl oddelek NOB itd. — Izvoljen je bil novi okrajni odbor ZB in nadzorni odbor.

JUGOSLAVIJA OSVOJILA »POKAL BEOGRADA«

Velik uspeh naših košarkaric

Jugoslavija je premagala v ostri borbi Italijo s 45:43 (17:25)

Zmagal S 4000 gledalci se navdušeno... tako imenovani kajak-kandahar...

janke imajo dobro tehniko. Toda naše košarkarice se ne vdajo. Barogova se je zagnala proti nasprotnemu košu...

Table with 2 columns: Team and Score. Rows include Yugoslavia (45), Italy (43), and individual player statistics.

Danes ob 8.30 uri pod Cerkovnim gradom košarkarska tekma AŠK : BSK

Francija : Slovenija v Ljubljani

Po končanem svetovnem prvenstvu v kegljanju, ki bo te dni v Beogradu, bo v Ljubljani mednarodno tekmovalje med reprezentancama Francije in Slovenije...

POVRATNA TEKMA ZELENICARJA NURNBERG

Dne 26. ali 27. junija bo povratno tekmovalje med kegljaškima moštvo vama Zeleznicarja in Nurnberga...

Državni rekorderki Bobovičeva in Bogičeva v Ljubljani

To soboto in nedeljo bodo nastopili v Ljubljani najboljši jugoslovanski atleti in atletinje. Na stadionu Zeleznicarja bodo tekmovali v II. kolu zvezne atletske lige moške ekipe Mladosti iz Beograda...

Dinamo : Rotweiss 54:50

Danes bo v Chicagu tradicionalno srečanje amaterskih boksarskih reprezentanc ZDA in Evrope za osvojitve zlate rokavice.

Slovenija : Koroška

V soboto in nedeljo se bodo naši kolejarji pomerili v Celovcu s kolejarji Koroške. Prvi dan so na sporedu ulične dirke, drugi dan pa bodo tekmovali na 120 km dolgi progi.

DNEVNE NOVICE

Prof. dr. Rant Jože ne ordinira od 17. avgusta 1953.

V ribarnici bodo danes prodajali skuše in sardele. V vseh poslovalnicah Mestne klavnice pa bodo prodajali goveje, telečje in svinjsko meso ter slanino.

Sadje-zelenjava prodaja danes v svojih poslovalnicah krompir po ca 48 din za kg.

Nesreče. Učenka Metka Rot, Cankarjeva ul. 5 (Tolmin), je padla na igrišču. Ziornila si je levo roko v komolcu.

S kozolca je padel na glavo in si pretrsel možgane enajstletni sin sodarja Jože Klančar, Zupejne 7.

Dejavka Ana Trtnik, Dobrunje 108, je pri obranju češnje padla z drevesa in si zlomila hrbtnico.

Kolesar je podrl upokojenko Marjoto Jamar, Golnik 1. Udarec je bil tako močan, da ima ponesrečenka zlomljenih šest reber.

Majhen cestni karambol je doživel sin Zeleznicarja Ljubo Pivk, Zalokarjeva 7. Padel je s kolesa in si hudo poškodoval desno koleno.

Hotel je preprečiti nesrečo, pa se je sam ponesrečil. Sofer zadržnega

»Unimog« iz Mojstrane je zagledal za ovinkom pred seboj dva človeka in se jima hotel ogniti, ker ni bilo več časa, da bi vozilo ustavil.

Vremensko poročilo hidrometeorološke službe LRS

Stanje čez 16. junija ob 7. uri: Ponovna vdor hladnega zraka v zahodno Evropo in Sredozemlje povzroča še nadalje nestalno vreme tudi v Sloveniji.

Najnižja temperatura je bila na Jezerskem 9° C. Temperatura morja v Kopru je bila danes ob 7. uri 17° C.

Napoved za sredo, 17. junija: Nestalno vreme z vmesnimi padavinami. Temperatura ponoči do 10° C, podnevi do 26° C.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA Sredo, 17. junija: Lekarna »Partizan«, Partizanska c. 1.

KINO PARTIZAN: Franc. film »Ustreljen ob zori«. UDARNIK: Ameriški film »Veliki Carlos«. POBREZJE: Avstrijski film »Nesmrtni valček«. STUDENCI: Angleški film »Bagdadski tatice«.

GLEDALIŠČE Sreda, 17. junija ob 20: Dvojak: Ruška.

RADIO MARIBOR 12.00-16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 16.00-16.20 Poje mladinski zbor II. gimnazije v Mariboru. zborovodja Vinko Zivko - 16.20-16.30 Brahms: Madžarski ples - 16.40 do 17.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi - 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

DROBNI OGLASI

HISO V KRALJEVICI, Strossmayerjeva 91, prodamo za 2.000.000 din. Trenutno je 11 prostih sob. Ponudbe pošljite: Krojačka zadruga »Budučnost«, Beograd, Braće Jugovića 18; tel. 21-151.

STROPNI VENTILATOR kupimo. Ponudbe pošljite: Krojačka zadruga »Budučnost«, Beograd, Ulica Braće Jugovića 18; tel. 21-151.

OBVESTILO

Vse, ki želijo, da jim sporočimo naslove malih oglasov, naprosamo, da nam pošljejo znakmo za odgovor.

Uprava - Borbe Ljubljana

2 KOMERCIALISTA in SEFA NABAVNOPRODAJNEGA ODDELKA sprejme »Pruga«, preduzeče za promet železnikom in gradjevinškim materialom, Beograd, Knez Mihailova 50. Prošilci morajo imeti fakultetno ali srednješolsko izobrazbo z ustrežajočo komercialno prakso. Eden od komercialistov mora dobro poznati tehnično, železarsko in kovinsko blago, drugi pa gradbeni material. Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite na gornji naslov. 2031-1-1

MOTOR CHEVROLET 6-cilindrski z menjalnikom za štiri brzine, zaprt, generalno popravljen, prodam samo za gotovino. Na orled v Beogradu, Bulevar Revolucije 292 - dvorišče. Tel. 41-937 101219-1-1

Umrla je Marija Škafar roj. Novak, medic. sestra Pogreb bo v sredo, 17. junija 1953 ob 15.30 z Zal - Frančiškove mrliške vežice. Zalujoči ostali

Umrla je Barbara Škrabel roj. Vidic, vdova po upoko-jencu Pogreb bo v sredo, 17. junija 1953 ob 15. uri z Zal - Krištofove mrliške vežice. Zalujoči ostali

INDUSTRIJA PLATNENIH IZDELKOV Jarše, p. Domžale razpisuje naslednja službena mesta: 1. mesto knjigovodje za obratno knjigovodstvo - lahko začetnik s potrebnim šolsko izobrazbo. 2. mesto administratorja v tajništvo z znanjem strojepljaja, stenografije in vsaj enega tujega jezika. 3. mesto mojstra v optični inženjerski - absolutne tečajne šole - barvarsko aparaterske stroje, ki ima veselje do barvanja. 4. mesto risarja - kolorista za tiskarski obrat. 5. mesto šoferja kategorije B, ki mora biti trezen in zanesljiv. Reflektanti s potrebno izobrazbo in znanjem naj pošljejo svoje ponudbe na zgornji naslov do 30. junija 1953. Plača po tarifnem pravilniku.

Prodajalca za prodajo našega dnevnika sprejme takoj podružnica »Ljudske pravice - Borbe«, Maribor, Slovenska ulica 20.

DANES IN JUTRI

GLEDALIŠČA

DRAMA Sreda, 17. junija ob 20: Kulundžić: Človek je dober. Krstina predstava, premiera. Izven. (Slavenka - Sava Severjeva, Sonderführer - Slavko Jan) Četrtek, 18. junija ob 20: Kulundžić: Človek je dober. Abonma red B. (Slavenka - Vilda Juvanova, Sonderführer - Bert Sotler)

OPERA

Sreda, 17. junija ob 20: Puccini: Madame Butterfly. Abonma red F. Četrtek, 18. junija ob 20: Foerster: Gorenjski slavček. Abonma red B. Uprava SNG obvešča, da zapade v juniju 1953 zadnji obrok plačila za abonma in prosti abonente, da poravnajo v tem mesecu vse obveznosti, da se tako izognejo stroškom, ki so v zvezi s terjatvijo.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom Sreda, 17. jun. ob 20: Nestroy-Likar: Ah ta šmentana ljubezen. Izven. Četrtek, 18. jun. ob 20: Nestroy-Likar: Ah ta šmentana ljubezen. Izven. Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Mestnem domu, lahko pa se rezervirajo tudi telefonično na št. 20-923.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža Sreda, 17. junija ob 20: T. Williams: Steklena menažerija. Izven. Četrtek, 18. junija ob 20: Aristofanes: Lisistrata. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete Levstikov trg (Sentjakobski) Sreda, 17. junija ob 15: Tauer-Novy: »Moja in živali«. Za osnovne šole Dobovec, Grosuplje in Izlake. Ob 16.30: Malik: »Zogica Marogica«. Za osnovno šolo Logatec. Četrtek, 18. jun. ob 15: Tauer-Novy: »Moja in živali«. Za osnovno šolo Crni vrh nad Idrijo.

Natečaj

za sprejem studentov v I. letnik Instituta za telesno vzgojo v Beogradu.

Institut za telesno vzgojo v Beogradu pripravlja gojenje za učitelje telesne vzgoje na srednjih šolah in strokovnjake v posameznih panogah telesne vzgoje. Diplomirani študenti dobe kvalifikacijo profesorja na srednjih šolah.

Na institut se lahko vpišejo osebe obeh spolov, ki niso starejše od 27 let, imajo zrelotni izpit na gimnaziji ali na učiteljski in opravilo sprejemni izpit. Na sprejemnem izpitu se ocenjuje telesna sposobnost kandidata v hitrem in vztrajnostnem teku, skoku v višino, metu krogla, plezanju po vrvi, plavanju in vajah na orodju. Zdravniški pregled in sprejemni izpit bo od 1. do 6. septembra. Podrobna pojasnila o sprejemnem izpitu daje direkcija instituta.

Pravilno kolkovane prošnje za sprejem je treba poslati direkiji Instituta, Deligradska 27, do 25. avgusta.

Prošnji je treba priložiti: spričevalo o višjem tečajnem izpitu, izpisek iz rojstne matične knjige, kratak življenjepis, 3 fotografije 6x9 cm, od katerih naj bo ena v telovadni obleki, podatke o ureditvi vojaške obveznosti in naslov.

Iz direkcije Instituta 2011-1-1

REKTORAT UNIVERZE V SARAJEVU

sporoča:

da je rok natečaja rektorata sarajevske univerze št. 672/53 za učno in pomožno učiteljsko oseboje Filozofske fakultete v Sarajevu, ki je bil objavljen v »Borbi« 21. aprila 1953

podaljšan do 31. avgusta 1953

Iz Rektorata univerze v Sarajevu št. 672-2/53

1966 1-1

Uredništvo: Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III, tel. 23-261 do 23-264. Telefon za naročnino in oglase 21-030. Mesečna naročnina za našo državo 250 din za tujino. Tiska Tiskarna »Ljudske pravice«.

1962 1-3

RUDNIK KAMENE SOLI »TUŠANJ« - TUZLA kupi batno »Duplex« črpalko za cementiranje s pritiskom 50-100 atmosfer in zmogljivostjo 0,5-1 m³ na minuto. Ponudbe pošljite na gornji naslov.

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

Veliko mednarodno tekmovalje kajakašev in kanujstov na Savi

Razen jugoslovanskih bodo tekmovali tudi priznani nemški, francoski in avstrijski tekmovalci

Od 20. do 22. junija bo na Savi pomembno mednarodno tekmovalje, tako imenovani kajak-kandahar, ki nas spominja na veliko smučarsko tekmovalje v alpski kombinaciji, smuku in slalomu. Kajak-kandahar je podobno tekmovalje na vodi, in sicer v tako imenovanem spustu in slalomu skozi nalašč za to postavljena vrata sredi divjih valov. Tekmovalje v spustu bo na »progi« od Kranja do Smednika, slalom pa bo pri Tacnu.

Brodarska zveza Slovenije, prireditelj tega velikega tekmovalja, katerega se bodo razen najboljših jugoslovanskih kajakašev udeležili tudi priznani nemški, francoski in avstrijski tekmovalci, že razpolaga s startno listo, na kateri je 63 imen, med njimi tudi ženska. Tekmovalci so porazdeljeni v moštvske in splošni razred.

Vsi jugoslovanski tekmovalci bodo v kajak slalomu istočasno tekmovali tudi za zvezno prvenstvo. Zato se bo vnela med 24 kajakaši iz Slovenije, Zagreba, Beograda in Sarajeva nad vse zanimiva borba. Deset najboljših planinarjev pa bo znova tekmovalo v izbirnem tekmovalju za svetovno prvenstvo v kajak-kandaharju, ki bo v italijanskem letoviškem mestecu Meranu. Tega tekmovalja se bo Jugoslavija udeležila s petimi tekmovalci, ki bodo izbrani ob tej priložnosti v Tacnu.

KRATKE VESTI

Kolesarska zveza Jugoslavije je suspendirala Milana Poredskega, člana »Jedinstva« (Zagreb) zaradi nepravilne vožnje in nešportnega obnašanja na cestnem prvenstvu FLRJ. Prepovedali so mu udeležbo na vseh tekmovaljih v državi in v tujini.

Ceh Skobla je dosegel nov evropski rekord v metu kroglice 17,31 m. Uradni rekord drži Heino Lipp (ZSR) z metom 16,93. Lipp je dosegel tudi 16,93 m. Skobla pa 17,12, vendar ta dva meta še nista bila doslej priznana kot evropski rekord. Dana Zatopkova je vrgla kopje 52,02 m daleč.

Znani nemški lahkoatlet Herbert Schade je bil na turneji po Finski spet premagan. V teku na 5000 m je Schade dosegel čas 14.36,0, medtem ko je zmagovalac Foster (Finska) pretekel progo v času 14.27,4.

Verjetno bo »profesionalni cirkuš« (Segura, Sedgeman, Gonzales, Mc Gregor) gostoval letos v Evropi. Tekmovalj bodo v Italiji, Franciji, Belgiji, verjetno tudi v Švedski in Angliji.

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

1966 1-1

1962 1-3

VAŽNO OBVESTILO

Obveščamo vsa avtoprevozniška podjetja, tovarne, trgovska podjetja, ustanove, urade ter vse ostale lastnike motornih vozil, da smo odprli

NOVO MODERNO SERVISNO POSTAJA

na PREŠERNOVI CESTI št. 52 (za Bavarskim dvorom), telefon 21-843

za oskrbovanje motornih vozil z gorivom in mazivom

Na novem servisu dobite vse vrste motornega bencina, nafto ter popoln asortima maziv, potrebnih za motorna vozila.

Ker je novi servis opremljen z modernimi napravami za oskrbovanje motornih vozil z gorivi in mazivi ter napravami za polnjenje vode v hladilnike in polnjenje zraka za gume, boste postreženi najhitreje in najsolidneje.

Usluge polnitve hladilnikov z vodo in gum z zrakom izvršujemo našim odjemalcem brezplačno.

PRIPOROČA SE

„PETROL“ LJUBLJANA

List izdaja Casopisno založniško podjetje »Borba« v Beogradu, Kardeljeve ul. 31, telefon 24-001 pravice - Borbe Ivan Šinkovec

Uprava: Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2, telefon 23-261 do 23-264. 500 din. Čekovni račun pri NB 8011-T-19. Poštni predal 42.

1966 1-1

1962 1-3